

บทที่ 4

การประเมินผลการควบคุมภายในทางการบัญชีของเหมืองแม่เมาะ

การศึกษาเรื่องการประเมินผลการควบคุมภายในทางการบัญชีของเหมืองแม่เมาะ การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินถึงความเพียงพอและเหมาะสมของการควบคุมภายในทางการบัญชีของเหมืองแม่เมาะ และนำผลที่ได้ไปใช้เป็นแนวทางในการพิจารณาแก้ไขปรับเปลี่ยนระบบการควบคุมภายในทางการบัญชีให้มีความสอดคล้องและเหมาะสมมากยิ่งขึ้น เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินงานของเหมืองแม่เมาะ โดยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามที่ให้กับผู้ปฏิบัติงานทุกคนในกองบัญชีและการเงินเหมืองแม่เมาะ จำนวน 33 คน ประกอบด้วยหัวหน้ากอง 1 คน นักวิชาการประจำกอง 2 คน หัวหน้าแผนก 5 คน และพนักงานระดับปฏิบัติการ 25 คน

ผู้ศึกษาจะเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในรูปของตารางข้อมูลประกอบคำบรรยาย โดยแบ่งข้อมูลออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ปฏิบัติงานในกองบัญชีและการเงินเหมืองแม่เมาะ
2. การวิเคราะห์ระดับการประเมินผลการควบคุมภายในทางการบัญชีของเหมืองแม่เมาะตามแนวทางการบริหารความเสี่ยงองค์กร หรือ ERM ทั้ง 8 องค์ประกอบ
3. สรุปประเด็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการควบคุมภายในทางการบัญชีของเหมืองแม่เมาะ การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ปฏิบัติงานในกองบัญชีและการเงินเหมืองแม่เมาะ

ได้ศึกษาข้อมูลทั่วไป ประกอบด้วย ข้อมูลในเรื่องเพศ อายุ ระยะเวลาการทำงาน ระดับการศึกษาสูงสุด และตำแหน่งงาน โดยจะวิเคราะห์แยกตามตาราง 1-6 ดังนี้

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ปฏิบัติงานในกองบัญชีและการเงินเหมืองแม่เมาะจำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวน	ร้อยละ
ชาย	8	24.2
หญิง	25	75.8
รวม	33	100.0

จากตารางที่ 1 พบว่าจำนวนผู้ปฏิบัติงานในกองบัญชีและการเงินเหมืองแม่เมาะส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 75.8 และเป็นเพศชายจำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 24.2

ตารางที่ 2 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ปฏิบัติงานในกองบัญชีและการเงินเหมืองแม่เมาะจำแนกตามอายุ

อายุ	จำนวน	ร้อยละ
26 – 30 ปี	2	6.0
31 – 35 ปี	0	0.0
36 – 40 ปี	7	21.2
41 – 45 ปี	9	27.3
46 – 50 ปี	9	27.3
สูงกว่า 51 ปี	6	18.2
รวม	33	100.0

จากตารางที่ 2 พบว่าผู้ปฏิบัติงานในกองบัญชีและการเงินเหมืองแม่เมาะส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 41 – 45 ปี และระหว่าง 46 – 50 ปี มีจำนวน 9 คนเท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 27.3 รองลงมาคือมีอายุระหว่าง 36 – 40 ปี มีจำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 21.2 ถัดมาก็คือมีอายุสูงกว่า 51 ปี มีจำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 18.2 ส่วนผู้ปฏิบัติงานที่มีอายุระหว่าง 26 – 30 ปี มีจำนวนน้อยที่สุดคือ 2 คน คิดเป็นร้อยละ 6.0

ตารางที่ 3 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ปฏิบัติงานในกองบัญชาและการเงินเหมืองแม่เมาะจำแนกตามระยะเวลาที่ปฏิบัติงาน

ระยะเวลาที่ปฏิบัติงาน	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่า 5 ปี	2	6.1
6 – 10 ปี	2	6.1
11 – 15 ปี	5	15.1
16 – 20 ปี	11	33.3
21 – 25 ปี	6	18.2
26 – 30 ปี	7	21.2
รวม	33	100.0

จากตารางที่ 3 พบว่าระยะเวลาที่ปฏิบัติงานในกองบัญชาและการเงินเหมืองแม่เมาะของผู้ปฏิบัติงานส่วนใหญ่อยู่ในช่วง 16 – 20 ปี จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 33.3 รองลงมาคือช่วงเวลา 26 – 30 ปี จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 21.2 ช่วงเวลา 21 – 25 ปี จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 18.2 ช่วงเวลา 11 – 15 ปี จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 15.1 ส่วนผู้ที่ปฏิบัติงานในกองบัญชาและการเงินเหมืองแม่เมาะมาแล้ว 6 – 10 ปี และ ต่ำกว่า 5 ปี มีจำนวน 2 คนเท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 6.1

ตารางที่ 4 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ปฏิบัติงานในกองบัญชาและการเงินเหมืองแม่เมาะจำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง	7	21.2
ปริญญาตรี	21	63.6
ปริญญาโท	5	15.2
รวม	33	100.0

จากตารางที่ 4 พบว่าผู้ปฏิบัติงานในกองบัญชาและการเงินส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 63.6 รองลงมาคือระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 21.2 และระดับปริญญาโท จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 15.2

ตารางที่ 5 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ปฏิบัติงานในกองบัญชาการและการเงินเหมืองแม่เมาะจำแนกตามตำแหน่งงาน

ตำแหน่งงาน	จำนวน	ร้อยละ
นักบัญชี	11	33.3
วิทยากร	3	9.1
พนักงานวิชาชีพ	18	54.6
ลูกจ้างตามสัญญาจ้าง	1	3.0
รวม	33	100.0

จากตารางที่ 5 พบว่าผู้ปฏิบัติงานในกองบัญชาการและการเงินเหมืองแม่เมาะส่วนใหญ่คือผู้ปฏิบัติงานในตำแหน่งพนักงานวิชาชีพ จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 54.6 รองลงมาคือผู้ปฏิบัติงานในตำแหน่งนักบัญชี จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 33.3 และผู้ปฏิบัติงานในตำแหน่งวิทยากร จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 9.1 และลูกจ้างตามสัญญาจ้างจำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 3.0

ตารางที่ 6 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ปฏิบัติงานในกองบัญชาการและการเงินเหมืองแม่เมาะจำแนกตามตำแหน่ง

ตำแหน่ง	จำนวน	ร้อยละ
หัวหน้ากอง	1	3.0
หัวหน้าแผนก	5	15.2
นักวิชาการประจำกอง	2	6.1
พนักงานระดับปฏิบัติการ	25	75.7
รวม	33	100.0

จากตารางที่ 6 พบว่าในกองบัญชาการและการเงินเหมืองแม่เมาะ จะประกอบด้วยหัวหน้ากองจำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 3.0 หัวหน้าแผนกจำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 15.2 นักวิชาการประจำกองจำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 6.1 และพนักงานระดับปฏิบัติการจำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ

ส่วนที่ 2 การวิเคราะห์ระดับการประเมินผลการควบคุมภายในทางการบัญชีของเหมืองแม่เมาะตาม แนวทางการบริหารความเสี่ยงองค์กร

ในการวิเคราะห์ระดับการประเมินผลการควบคุมภายในทางการบัญชีของเหมืองแม่เมาะตามแนวทางการบริหารความเสี่ยงองค์กร หรือ ERM จะแบ่งการวิเคราะห์ออกเป็น 8 ด้าน โดยแยกพิจารณาตามองค์ประกอบของการบริหารความเสี่ยงองค์กร ดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 สภาพแวดล้อมภายใน (Internal Environment)

1.1 ความซื่อสัตย์และจริยธรรม

ตารางที่ 7 แสดงจำนวน ร้อยละและค่าเฉลี่ย ในการประเมินผลระดับการควบคุมภายในทางการบัญชีของเหมืองแม่เมาะ ด้านสภาพแวดล้อมภายในเรื่องความซื่อสัตย์และจริยธรรม

ความซื่อสัตย์และจริยธรรม		ระดับการประเมินผลการควบคุมภายใน				รวม	ค่าเฉลี่ย แปลผล
		ดีมาก	ดีพอใช้	ปรับปรุง	ไม่มี		
1. มีการจัดทำข้อกำหนดด้านจริยธรรม หรือจรรยาบรรณไว้อย่างชัดเจน	จำนวน	11	19	3	0	33	3.24
	ร้อยละ	33.3	57.6	9.1	0.0	100.0	ดีพอใช้
2. มีการฝึกอบรมหรือแจ้งให้พนักงานได้รับทราบและ เข้าใจเกี่ยวกับจรรยาบรรณอย่างเป็นระยะๆ	จำนวน	5	25	3	0	33	3.06
	ร้อยละ	15.1	75.8	9.1	0.0	100.0	ดีพอใช้
3. มีข้อกำหนดห้ามพนักงานปฏิบัติตนในลักษณะ ที่มีข้อขัดแย้งกับองค์กร	จำนวน	10	20	2	1	33	3.18
	ร้อยละ	30.3	60.6	6.1	3.0	100.0	ดีพอใช้
4. ผู้บริหารปฏิบัติตนให้เป็นตัวอย่างที่ดี ทั้งโดยคำพูด และการกระทำอย่างสม่ำเสมอ	จำนวน	3	22	6	2	33	2.79
	ร้อยละ	9.1	66.6	18.2	6.1	100.0	ดีพอใช้
5. มีการลงโทษทางวินัยเมื่อมีการฝ่าฝืน และวิธีการ ดังกล่าวเป็นเรื่องที่ทราบทั่วทั้งองค์กร	จำนวน	9	17	6	1	33	3.03
	ร้อยละ	27.3	51.5	18.2	3.0	100.0	ดีพอใช้
รวม							3.06 ดีพอใช้

จากตารางที่ 7 พบว่าการควบคุมภายในทางการบัญชีของเหมืองแม่เมาะ ด้านสภาพแวดล้อมภายในเรื่องความซื่อสัตย์และจริยธรรมอยู่ในระดับดีพอใช้ มีค่าเฉลี่ยรวม 3.06 โดยเรื่องมีการจัดทำข้อกำหนดด้านจริยธรรมหรือจรรยาบรรณไว้อย่างชัดเจน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3.24 รองลงมาคือเรื่อง การมีข้อกำหนดห้ามพนักงานปฏิบัติตนในลักษณะที่มีข้อขัดแย้งกับองค์กร มีค่าเฉลี่ย 3.18 เรื่องมีการฝึกอบรมหรือแจ้งให้พนักงานได้รับทราบและเข้าใจเกี่ยวกับจรรยาบรรณอย่างเป็นระยะ มีค่าเฉลี่ย

3.06 เรื่องมีการลงโทษทางวินัยเมื่อมีการฝ่าฝืนและวิธีการดังกล่าวเป็นเรื่องที่ทราบทั่วทั้งองค์กร มีค่าเฉลี่ย 3.03 และเรื่องที่ผู้บริหารปฏิบัติตนให้เป็นตัวอย่างที่ดีทั้งโดยคำพูดและการกระทำอย่างสม่ำเสมอ มีค่าเฉลี่ย 2.79

1.2 โครงสร้างการจัดองค์กร

ตารางที่ 8 แสดงจำนวน ร้อยละและค่าเฉลี่ย ในการประเมินผลระดับการควบคุมภายในทางการบัญชีของเหมืองแม่เมาะ ด้านสภาพแวดล้อมภายในเรื่องโครงสร้างการจัดองค์กร

โครงสร้างการจัดองค์กร		ระดับการประเมินผลการควบคุมภายใน				รวม	ค่าเฉลี่ย แปลผล
		ดีมาก	ดีพอใช้	ปรับปรุง	ไม่มี		
1. มีการจัดโครงสร้างขององค์กรและสายงานการบังคับบัญชาที่ชัดเจนและเหมาะสมกับขนาดและลักษณะการดำเนินงานขององค์กร	จำนวน	16	13	4	0	33	3.36
	ร้อยละ	48.5	39.4	12.1	0.0	100.0	ดีมาก
2. มีการประเมินโครงสร้างและจัดโครงสร้างองค์กรเป็นระยะเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงการดำเนินงานธุรกิจ	จำนวน	9	19	5	0	33	3.12
	ร้อยละ	27.3	57.6	15.1	0.0	100.0	ดีพอใช้
3. โครงสร้างองค์กรมีพนักงานระดับบริหารและหัวหน้างานในจำนวนที่เพียงพอและเหมาะสม	จำนวน	7	19	7	0	33	3.00
	ร้อยละ	21.2	57.6	21.2	0.0	100.0	ดีพอใช้
4. มีการจัดแบ่งหน้าที่และระบุหน้าที่ความรับผิดชอบในแต่ละตำแหน่งงานและระหว่างฝ่ายหรือหน่วยงานต่างๆ อย่างชัดเจน	จำนวน	15	13	5	0	33	3.30
	ร้อยละ	45.5	39.4	15.1	0.0	100.0	ดีมาก
รวม							3.20 ดีพอใช้

จากตารางที่ 8 พบว่าการควบคุมภายในทางการบัญชีของเหมืองแม่เมาะ ด้านสภาพแวดล้อมภายในเรื่องโครงสร้างการจัดองค์กรอยู่ในระดับดีพอใช้ มีค่าเฉลี่ยรวม 3.20 โดยเรื่องการจัดโครงสร้างขององค์กรและสายงานการบังคับบัญชาที่ชัดเจนและเหมาะสมกับขนาดและลักษณะการดำเนินงานขององค์กร และเรื่องการจัดแบ่งหน้าที่และระบุหน้าที่ความรับผิดชอบในแต่ละตำแหน่งและระหว่างฝ่ายหรือหน่วยงานต่างๆ อย่างชัดเจน มีระดับการควบคุมภายในที่ดีมาก มีค่าเฉลี่ย 3.36 และ 3.30 ตามลำดับ ส่วนเรื่องมีการประเมินโครงสร้างและจัดโครงสร้างองค์กรเป็นระยะเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงการดำเนินงานธุรกิจ และเรื่องโครงสร้างองค์กรมีพนักงานระดับบริหารและหัวหน้างานที่เพียงพอและเหมาะสม มีระดับการควบคุมภายในที่ดีพอใช้ มีค่าเฉลี่ย 3.12 และ 3.00 ตามลำดับ

1.3 ความรู้ความสามารถของบุคลากร

ตารางที่ 9 แสดงจำนวน ร้อยละและค่าเฉลี่ย ในการประเมินผลระดับการควบคุมภายในทางการบัญชีของเหมืองแม่เมาะ ด้านสภาพแวดล้อมภายในเรื่องความรู้ความสามารถของบุคลากร

ความรู้ความสามารถของบุคลากร		ระดับการประเมินผลการควบคุมภายใน				รวม	ค่าเฉลี่ย แปลผล
		ดีมาก	ดีพอใช้	ปรับปรุง	ไม่มี		
1. มีแผนการฝึกอบรมเพิ่มเติมในการปฏิบัติงานตามหน้าที่อย่างเหมาะสม	จำนวน	10	19	4	0	33	3.18
	ร้อยละ	30.3	57.6	12.1	0.0	100.0	ดีพอใช้
2. มีการจัดทำ Job Description หรือคำพรรณนาลักษณะงานของพนักงานทุกระดับ	จำนวน	11	20	2	0	33	3.27
	ร้อยละ	33.3	60.6	6.1	0.0	100.0	ดีมาก
3. มีการกำหนดระดับความรู้ ความสามารถที่จำเป็นสำหรับการปฏิบัติงานในแต่ละตำแหน่งไว้อย่างชัดเจน	จำนวน	7	22	4	0	33	3.09
	ร้อยละ	66.7	21.2	12.1	0.0	100.0	ดีพอใช้
4. มีการพัฒนาและทดสอบเกี่ยวกับทักษะ ความรู้ความสามารถที่จำเป็นของพนักงาน ว่ามีความเหมาะสมกับการปฏิบัติงานอยู่เสมอ	จำนวน	4	21	7	1	33	2.85
	ร้อยละ	12.1	63.6	21.2	3.1	100.0	ดีพอใช้
5. การประเมินผลการปฏิบัติงานพิจารณาจากปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของงานและมีการระบุอย่างชัดเจนในส่วนที่พนักงานมีผลการปฏิบัติงานดี และส่วนที่ต้องปรับปรุง	จำนวน	6	21	6	0	33	3.00
	ร้อยละ	18.2	63.6	18.2	0.0	100.0	ดีพอใช้
รวม						3.08	ดีพอใช้

จากตารางที่ 9 พบว่าการควบคุมภายในทางการบัญชีของเหมืองแม่เมาะ ด้านสภาพแวดล้อมภายในเรื่องความรู้ความสามารถของบุคลากรอยู่ในระดับดีพอใช้ มีค่าเฉลี่ยรวม 3.08 โดยเรื่องมีการจัดทำ Job Description หรือคำพรรณนาลักษณะงานของพนักงานทุกระดับมีระดับการควบคุมภายในที่ดีมาก มีค่าเฉลี่ย 3.27 รองลงมาคือเรื่องมีการฝึกอบรมเพิ่มเติมในการปฏิบัติงานตามหน้าที่อย่างเหมาะสม มีระดับการควบคุมภายในที่ดีพอใช้ มีค่าเฉลี่ย 3.18 เรื่องมีการกำหนดระดับความรู้ความสามารถที่จำเป็นสำหรับการปฏิบัติงานในแต่ละตำแหน่งไว้อย่างชัดเจน มีค่าเฉลี่ย 3.09 เรื่องการประเมินผลการปฏิบัติงานพิจารณาจากปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของงานและมีการระบุอย่างชัดเจนในส่วนที่มีผลการปฏิบัติงานดีและส่วนที่ต้องปรับปรุง มีค่าเฉลี่ย 3.00 และเรื่องมีการพัฒนาและทดสอบเกี่ยวกับทักษะ ความรู้ ความสามารถที่จำเป็นของพนักงานว่ามีความเหมาะสมกับการปฏิบัติงานอยู่เสมอ มีค่าเฉลี่ย 2.85

1.4 นโยบายและวิธีบริหารงานด้านบุคลากร

ตารางที่ 10 แสดงจำนวน ร้อยละและค่าเฉลี่ย ในการประเมินผลระดับการควบคุมภายในทางการบัญชีของเหมืองแม่เมาะ ด้านสภาพแวดล้อมภายในเรื่องนโยบายและวิธีบริหารงานด้านบุคลากร

นโยบายและวิธีบริหารงานด้านบุคลากร		ระดับการประเมินผลการควบคุมภายใน				รวม	ค่าเฉลี่ย แปลผล
		ดีมาก	ดีพอใช้	ปรับปรุง	ไม่มี		
1. มีนโยบายและวิธีปฏิบัติในการคัดเลือกสรรหาพนักงานเพื่อให้ได้บุคคลที่มีคุณภาพและมีความเหมาะสมกับงาน	จำนวน	4	17	11	1	33	2.73
	ร้อยละ	12.1	51.5	33.4	3.0	100.0	ดีพอใช้
2. มีมาตรฐานในการกำหนดอัตราค่าจ้างเงินเดือนเริ่มต้น และจัดทำช่วงเงินเดือนแต่ละตำแหน่งอย่างเหมาะสม	จำนวน	12	18	3	0	33	3.27
	ร้อยละ	36.4	54.5	9.1	0.0	100.0	ดีมาก
3. มีการพิจารณาขึ้นค่าจ้างเงินเดือนโดยให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ของการประเมินผลการปฏิบัติงานที่กำหนดไว้	จำนวน	6	21	6	0	33	3.00
	ร้อยละ	18.2	63.6	18.2	0.0	100.0	ดีพอใช้
4. มีการกำหนดระเบียบเกี่ยวกับสวัสดิการและเงินช่วยเหลือต่างๆ พร้อมทั้งมีการปรับปรุงให้สอดคล้องกับสถานการณ์อยู่เสมอ	จำนวน	18	13	2	0	33	3.48
	ร้อยละ	54.5	39.4	6.1	0.0	100.0	ดีมาก
5. มีการกำหนดแผนการพัฒนาและเป้าหมายการฝึกอบรมประจำปีไว้ และได้รับอนุมัติงบประมาณในการฝึกอบรม	จำนวน	14	17	2	0	33	3.36
	ร้อยละ	42.4	51.5	6.1	0.0	100.0	ดีมาก
6. มีข้อกำหนดในการประเมินผลการปฏิบัติงานโดยจัดทำแบบฟอร์มการประเมินผลเป็นมาตรฐานและมีกำหนดเวลาในการประเมินผล	จำนวน	10	19	4	0	33	3.18
	ร้อยละ	30.3	57.6	12.1	0.0	100.0	ดีพอใช้
7. จัดให้มีบรรยากาศของการมีส่วนร่วมจากพนักงานอย่างจริงจังและต่อเนื่อง เช่น การจัดกีฬาภายใน การจัดกลุ่มแข่งขันในเรื่องต่างๆ	จำนวน	7	22	4	0	33	3.09
	ร้อยละ	21.2	66.7	12.1	0.0	100.0	ดีพอใช้
8. เมื่อพบการปฏิบัติที่ไม่เป็นไปตามนโยบายและวิธีปฏิบัติที่กำหนดของพนักงาน หน่วยงานมีมาตรการดำเนินการที่เหมาะสม เช่น มีบทลงโทษตามควร	จำนวน	4	22	6	1	33	2.88
	ร้อยละ	12.1	66.7	18.2	3.0	100.0	ดีพอใช้
รวม							3.12 ดีพอใช้

จากตารางที่ 10 พบว่าการควบคุมภายในทางการบัญชีของเหมืองแม่เมาะ ด้านสภาพแวดล้อมภายในเรื่องนโยบายและวิธีบริหารงานด้านบุคลากรอยู่ในระดับดีพอใช้ มีค่าเฉลี่ยรวม 3.12 โดยเรื่องการมีข้อกำหนด ระเบียบเกี่ยวกับสวัสดิการและเงินช่วยเหลือต่างๆ พร้อมทั้งมีการปรับปรุงให้สอดคล้องกับสถานการณ์อยู่เสมอ เรื่องมีการกำหนดแผนการพัฒนาและเป้าหมายการฝึกอบรมประจำปีไว้และได้รับอนุมัติงบประมาณในการฝึกอบรม และเรื่องการมีมาตรฐานในการกำหนดอัตราค่าจ้าง เงินเดือนเริ่มต้น และจัดทำช่วงเงินเดือนแต่ละตำแหน่งงานอย่างเหมาะสม มีระดับการควบคุมภายในที่ดีมาก โดยมีค่าเฉลี่ย 3.48 3.36 และ 3.27 ตามลำดับ ส่วนเรื่องการมีข้อกำหนดในการประเมินผลการปฏิบัติงาน โดยจัดทำแบบฟอร์มการประเมินผลเป็นมาตรฐาน และมีกำหนดระยะเวลาในการประเมินผล เรื่องการจัดให้มีบรรยากาศของการมีส่วนร่วมจากพนักงานอย่างจริงจังและต่อเนื่อง เช่น การจัดกีฬาภายใน การจัดกลุ่มรณรงค์ในเรื่องต่างๆ เรื่องมีการพิจารณาขึ้นค่าจ้างเงินเดือน โดยให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ของการประเมินผลการปฏิบัติงานที่กำหนดไว้ เรื่องหน่วยงานมีมาตรการการดำเนินการที่เหมาะสมเมื่อพบการปฏิบัติที่ไม่เป็นไปตามนโยบายและวิธีปฏิบัติที่กำหนดของพนักงาน และเรื่องการมีนโยบายและวิธีปฏิบัติในการคัดเลือกสรรหาพนักงาน เพื่อให้ได้บุคคลที่มีคุณภาพและเหมาะสมกับงาน มีระดับการควบคุมภายในที่ดีพอใช้ โดยมีค่าเฉลี่ย 3.18 3.09 3.00 2.88 และ 2.73 ตามลำดับ

1.5 ปรัชญาและรูปแบบการทำงานของผู้บริหาร

ตารางที่ 11 แสดงจำนวน ร้อยละและค่าเฉลี่ย ในการประเมินผลระดับการควบคุมภายในทางการบัญชีของเหมืองแม่เมาะ ด้านสภาพแวดล้อมภายในเรื่องปรัชญาและรูปแบบการทำงานของผู้บริหาร

ปรัชญาและรูปแบบการทำงานของผู้บริหาร		ระดับการประเมินผลการควบคุมภายใน				รวม	ค่าเฉลี่ย แปลผล
		ดีมาก	ดีพอใช้	ปรับปรุง	ไม่มี		
1. ผู้บริหารมีทัศนคติที่ดี และสนับสนุนการปฏิบัติงานในหน้าที่	จำนวน	5	19	8	1	33	2.85
	ร้อยละ	15.2	57.6	24.2	3.0	100.0	ดีพอใช้
2. งานด้านบัญชี การเงินและงบประมาณได้รับการพิจารณาว่าเป็นงานที่สำคัญ และยังสามารถใช้ในการควบคุมกิจกรรมในการดำเนินงานต่างๆ ขององค์กร	จำนวน	13	15	5	0	33	3.24
	ร้อยละ	39.4	45.4	15.2	0.0	100.0	ดีพอใช้
3. ผู้บริหารมีการปรึกษาหรือแลกเปลี่ยนความคิดเห็นอย่างสม่ำเสมอ	จำนวน	6	17	9	1	33	2.85
	ร้อยละ	18.2	51.5	27.3	3.0	100.0	ดีพอใช้
4. ผู้บริหารมีทัศนคติที่เหมาะสมในการบริหารความเสี่ยงที่เกี่ยวกับการดำเนินงาน และมีการวิเคราะห์ความเสี่ยงที่เกิดขึ้นอย่างระมัดระวัง	จำนวน	6	22	5	0	33	3.03
	ร้อยละ	18.2	66.7	15.1	0.0	100.0	ดีพอใช้
5. ผู้บริหารให้ความสำคัญกับงานของผู้ตรวจสอบภายในและผู้ตรวจสอบภายนอก รวมทั้งงานของผู้ประเมินและศึกษาวิเคราะห์อื่น และรับฟังข้อตรวจพบและข้อเสนอแนะที่ได้จากงานเหล่านั้น	จำนวน	11	18	4	0	33	3.21
	ร้อยละ	33.3	54.6	12.1	0.0	100.0	ดีพอใช้
รวม							3.04 ดีพอใช้

จากตารางที่ 11 พบว่าการควบคุมภายในทางการบัญชีของเหมืองแม่เมาะ ด้านสภาพแวดล้อมภายในเรื่องปรัชญาและรูปแบบการทำงานของผู้บริหารอยู่ในระดับดีพอใช้ มีค่าเฉลี่ยรวม 3.04 โดยเรื่องงานด้านบัญชี การเงินและงบประมาณได้รับการพิจารณาว่าเป็นงานที่สำคัญ และยังสามารถใช้ในการควบคุมกิจกรรมในการดำเนินงานต่างๆ ขององค์กร มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3.24 รองลงมาคือเรื่องผู้บริหารให้ความสำคัญกับงานของผู้ตรวจสอบภายในและผู้ตรวจสอบภายนอก รวมทั้งงานของผู้ประเมินและศึกษาวิเคราะห์อื่น และรับฟังข้อตรวจพบและข้อเสนอแนะที่ได้จากงานเหล่านั้น มีค่าเฉลี่ย 3.21 เรื่องผู้บริหารมีทัศนคติที่เหมาะสมในการบริหารความเสี่ยงที่เกี่ยวกับการดำเนินงาน และมีการวิเคราะห์ความเสี่ยงที่เกิดขึ้นอย่างระมัดระวัง มีค่าเฉลี่ย 3.03 ส่วน

เรื่องที่ผู้บริหารมีทัศนคติที่ดีและสนับสนุนการปฏิบัติงานในหน้าที่ และเรื่องที่ผู้บริหารมีการปรึกษาหรือแลกเปลี่ยนความคิดเห็นอย่างสม่ำเสมอ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับคือ 2.85

1.6 การมอบหมายอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบ

ตารางที่ 12 แสดงจำนวน ร้อยละและค่าเฉลี่ย ในการประเมินผลระดับการควบคุมภายในทางการบัญชีของเหมืองแม่เมาะ ด้านสภาพแวดล้อมภายในเรื่องการมอบหมายอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบ

การมอบหมายอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบ		ระดับการประเมินผลการควบคุมภายใน				รวม	ค่าเฉลี่ย แปลผล
		ดีมาก	ดีพอใช้	ปรับปรุง	ไม่มี		
1. มีการมอบหมายอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบตามความเหมาะสม โดยระบุเป็นลายลักษณ์อักษรและสื่อสารให้พนักงานในองค์กรทราบโดยทั่วกัน	จำนวน	10	21	2	0	33	3.24 ดีพอใช้
	ร้อยละ	30.3	63.6	6.1	0.0	100.0	
2. มีจำนวนบุคลากรในการปฏิบัติงานอย่างเพียงพอ พร้อมทั้งมีทักษะในการปฏิบัติงานอย่างเหมาะสม	จำนวน	2	13	17	1	33	2.48 ปรับปรุง
	ร้อยละ	6.1	39.4	51.5	3.0	100.0	
3. ผู้บริหารมีการติดตามผลการปฏิบัติงานที่ได้มอบหมายไปอย่างสม่ำเสมอ	จำนวน	5	22	6	0	33	2.97 ดีพอใช้
	ร้อยละ	15.1	66.7	18.2	0.0	100.0	
4. หน่วยงานให้อำนาจการตัดสินใจกับพนักงานตามความเหมาะสมกับตำแหน่งหน้าที่และความรับผิดชอบในการปฏิบัติงานและการแก้ไขปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้น	จำนวน	3	27	3	0	33	3.00 ดีพอใช้
	ร้อยละ	9.1	81.8	9.1	0.0	100.0	
รวม							2.92 ดีพอใช้

จากตารางที่ 12 พบว่าการควบคุมภายในทางการบัญชีของเหมืองแม่เมาะ ด้านสภาพแวดล้อมภายในเรื่องการมอบหมายอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบอยู่ในระดับดีพอใช้ มีค่าเฉลี่ยรวม 2.92 โดยเรื่องการมอบหมายอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบตามความเหมาะสมโดยระบุเป็นลายลักษณ์อักษรและสื่อสารให้พนักงานทราบโดยทั่วกัน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3.24 รองลงมาคือเรื่องที่หน่วยงานให้อำนาจการตัดสินใจกับพนักงานตามความเหมาะสมกับตำแหน่งหน้าที่และความรับผิดชอบในการปฏิบัติงานและการแก้ไขปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้น มีค่าเฉลี่ย 3.00 และเรื่องผู้บริหารมีการติดตามผลการปฏิบัติงานที่ได้มอบหมายไปอย่างสม่ำเสมอ มีค่าเฉลี่ย 2.97 ส่วนเรื่องการมีจำนวนบุคลากรในการปฏิบัติงานอย่างเพียงพอ พร้อมทั้งมีทักษะในการปฏิบัติงานอย่างเหมาะสม มีระดับการควบคุมภายในที่ยังไม่เพียงพอ ต้องปรับปรุง โดยมีค่าเฉลี่ย 2.48

1.7 คณะกรรมการบริหารหรือคณะกรรมการการตรวจสอบ

ตารางที่ 13 แสดงจำนวน ร้อยละและค่าเฉลี่ย ในการประเมินผลระดับการควบคุมภายในทางการบัญชีของเหมืองแม่เมาะ ด้านสภาพแวดล้อมภายในเรื่องคณะกรรมการบริหารหรือคณะกรรมการการตรวจสอบ

คณะกรรมการบริหารหรือ คณะกรรมการการตรวจสอบ		ระดับการประเมินผลการควบคุมภายใน				รวม	ค่าเฉลี่ย แปลผล
		ดีมาก	ดีพอใช้	ปรับปรุง	ไม่มี		
1. จัดให้มีคณะกรรมการการตรวจสอบเพื่อกำกับดูแล การปฏิบัติงานภายในองค์กร ให้เป็นไปตามระบบการ ควบคุมภายในที่กำหนดอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ	จำนวน	8	19	6	0	33	3.06
	ร้อยละ	24.2	57.6	18.2	0.0	100.0	ดีพอใช้
2. คณะกรรมการการตรวจสอบเป็นผู้ดูแลควบคุม ให้กิจการดำเนินการตามข้อกำหนด และกฎหมาย ที่เกี่ยวข้อง	จำนวน	9	20	4	0	33	3.15
	ร้อยละ	27.3	60.6	12.1	0.0	100.0	ดีพอใช้
3. คณะกรรมการบริหาร หรือคณะกรรมการการ ตรวจสอบมีความรู้อย่างเพียงพอและมีประสบการณ์ ในธุรกิจ รวมทั้งมีเวลาที่จะทุ่มเทให้กับงานอย่างเต็มที่	จำนวน	6	21	5	1	33	2.97
	ร้อยละ	18.2	63.6	15.2	3.0	100.0	ดีพอใช้
รวม							3.06 ดีพอใช้

จากตารางที่ 13 พบว่าการควบคุมภายในทางการบัญชีของเหมืองแม่เมาะ ด้านสภาพแวดล้อมภายในเรื่องคณะกรรมการบริหารหรือคณะกรรมการการตรวจสอบอยู่ในระดับดีพอใช้ มีค่าเฉลี่ยรวม 3.06 โดยเรื่องที่คณะกรรมการการตรวจสอบเป็นผู้ดูแลควบคุมให้กิจการดำเนินการตามข้อกำหนดและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3.15 รองลงมาคือเรื่องการจัดให้มีคณะกรรมการการตรวจสอบเพื่อกำกับดูแลการปฏิบัติงานภายในองค์กรให้เป็นไปตามระบบการควบคุมภายในที่กำหนดอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ มีค่าเฉลี่ย 3.06 และเรื่องคณะกรรมการบริหารหรือคณะกรรมการการตรวจสอบมีความรู้อย่างเพียงพอและมีประสบการณ์ในธุรกิจ รวมทั้งมีเวลาที่จะทุ่มเทให้กับงานอย่างเต็มที่ มีค่าเฉลี่ย 2.97

องค์ประกอบที่ 2 การกำหนดวัตถุประสงค์

2.1 การกำหนดวัตถุประสงค์ระดับองค์กร

ตารางที่ 14 แสดงจำนวน ร้อยละและค่าเฉลี่ย ในการประเมินผลระดับการควบคุมภายในทางการบัญชีของเหมืองแม่เมาะ ด้านการกำหนดวัตถุประสงค์เรื่องการกำหนดวัตถุประสงค์ระดับองค์กร

การกำหนดวัตถุประสงค์ระดับองค์กร		ระดับการประเมินผลการควบคุมภายใน				รวม	ค่าเฉลี่ย แปลผล
		ดีมาก	ดีพอใช้	ปรับปรุง	ไม่มี		
1. มีการกำหนดวัตถุประสงค์โดยรวมขององค์กร ในรูปของพันธกิจ เป้าหมาย เช่น นโยบายและ แผนปฏิบัติงานประจำปี	จำนวน	10	20	3	0	33	3.21 ดีพอใช้
	ร้อยละ	30.3	60.6	9.1	0.0	100.0	
2. มีการเผยแพร่ชี้แจงวัตถุประสงค์ขององค์กรให้ บุคลากรทุกระดับทราบและมีความเข้าใจตรงกัน	จำนวน	5	23	5	0	33	3.00 ดีพอใช้
	ร้อยละ	15.2	69.6	15.2	0.0	100.0	
3. ยุทธศาสตร์การดำเนินงานขององค์กรสอดคล้อง กับวัตถุประสงค์ขององค์กร	จำนวน	5	25	3	0	33	3.06 ดีพอใช้
	ร้อยละ	15.2	75.7	9.1	0.0	100.0	
4. แผนยุทธศาสตร์และงบประมาณ กำหนดกรอบ เวลาที่สอดคล้องกับความเป็นจริง	จำนวน	2	29	2	0	33	3.00 ดีพอใช้
	ร้อยละ	6.1	87.8	6.1	0.0	100.0	
รวม							3.07 ดีพอใช้

จากตารางที่ 14 พบว่าการควบคุมภายในทางการบัญชีของเหมืองแม่เมาะ ด้านการกำหนดวัตถุประสงค์เรื่องการกำหนดวัตถุประสงค์ระดับองค์กรอยู่ในระดับดีพอใช้ มีค่าเฉลี่ยรวม 3.07 โดยเรื่องที่มีการกำหนดวัตถุประสงค์โดยรวมขององค์กรในรูปของพันธกิจ เป้าหมาย มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3.21 รองลงมาคือ เรื่องยุทธศาสตร์การดำเนินงานขององค์กรสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ขององค์กร มีค่าเฉลี่ย 3.06 ส่วนเรื่องมีการเผยแพร่ชี้แจงวัตถุประสงค์ขององค์กรให้บุคลากรทุกระดับทราบและมีความเข้าใจตรงกัน และเรื่องแผนยุทธศาสตร์และงบประมาณกำหนดกรอบเวลาที่สอดคล้องกับความเป็นจริง มีค่าเฉลี่ยเท่ากันคือ 3.00

2.2 การกำหนดวัตถุประสงค์ระดับกิจกรรม

ตารางที่ 15 แสดงจำนวน ร้อยละและค่าเฉลี่ย ในการประเมินผลระดับการควบคุมภายในทางการบัญชีของเหมืองแม่เมาะ ด้านการกำหนดวัตถุประสงค์เรื่องการกำหนดวัตถุประสงค์ระดับกิจกรรม

การกำหนดวัตถุประสงค์ระดับกิจกรรม		ระดับการประเมินผลการควบคุมภายใน				รวม	ค่าเฉลี่ย แปลผล
		ดีมาก	ดีพอใช้	ปรับปรุง	ไม่มี		
1. วัตถุประสงค์ระดับกิจกรรมสอดคล้องและเชื่อมโยงกับวัตถุประสงค์องค์กร	จำนวน	4	25	4	0	33	3.00
	ร้อยละ	12.1	75.8	12.1	0.0	100.0	ดีพอใช้
2. วัตถุประสงค์ระดับกิจกรรมมีความชัดเจน ปฏิบัติได้และวัดผลได้	จำนวน	4	24	5	0	33	2.97
	ร้อยละ	12.1	72.7	15.2	0.0	100.0	ดีพอใช้
3. มีการกำหนดวัตถุประสงค์ในทุกกิจกรรมของการดำเนินงานที่สำคัญและกิจกรรมสนับสนุนการดำเนินงานขององค์กร	จำนวน	6	23	4	0	33	3.06
	ร้อยละ	18.2	69.7	12.1	0.0	100.0	ดีพอใช้
4. มีการกำหนดมาตรฐานในการประเมินการบรรลุวัตถุประสงค์	จำนวน	6	25	2	0	33	3.12
	ร้อยละ	18.2	75.7	6.1	0.0	100.0	ดีพอใช้
5. มีการจัดสรรทรัพยากร โดยเป็นไปตามลำดับความสำคัญของงาน	จำนวน	2	22	9	0	33	2.79
	ร้อยละ	6.1	66.6	27.3	0.0	100.0	ดีพอใช้
รวม							2.99 ดีพอใช้

จากตารางที่ 15 พบว่าการควบคุมภายในทางการบัญชีของเหมืองแม่เมาะ ด้านการกำหนดวัตถุประสงค์เรื่องการกำหนดวัตถุประสงค์ระดับกิจกรรมอยู่ในระดับดีพอใช้ มีค่าเฉลี่ยรวม 2.99 โดยเรื่องมีการกำหนดมาตรฐานในการประเมินการบรรลุวัตถุประสงค์ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3.12 รองลงมาคือเรื่องมีการกำหนดวัตถุประสงค์ในทุกกิจกรรมของการดำเนินงานที่สำคัญและกิจกรรมสนับสนุนการดำเนินงานขององค์กร เรื่องวัตถุประสงค์ระดับกิจกรรมสอดคล้องและเชื่อมโยงกับวัตถุประสงค์ระดับองค์กร เรื่องวัตถุประสงค์ระดับกิจกรรมมีความชัดเจน ปฏิบัติได้และวัดผลได้ และเรื่องมีการจัดสรรทรัพยากร โดยเป็นไปตามลำดับความสำคัญของงาน มีค่าเฉลี่ย 3.06 3.00 2.97 และ 2.79 ตามลำดับ

องค์ประกอบที่ 3 การระบุเหตุการณ์

ตารางที่ 16 แสดงจำนวน ร้อยละและค่าเฉลี่ย ในการประเมินผลระดับการควบคุมภายในทางการบัญชีของเหมืองแม่เมาะ ด้านการระบุเหตุการณ์

การระบุเหตุการณ์		ระดับการประเมินผลการควบคุมภายใน				รวม	ค่าเฉลี่ย แปลผล
		ดีมาก	ดีพอใช้	ปรับปรุง	ไม่มี		
1. ผู้บริหารทุกระดับมีส่วนร่วมในการระบุและประเมินความเสี่ยง	จำนวน	5	21	7	0	33	2.94
	ร้อยละ	15.2	63.6	21.2	0.0	100.0	ดีพอใช้
2. มีการระบุถึงความเสี่ยงที่สำคัญ โดยครอบคลุมถึงความเสี่ยงระดับองค์กรโดยรวมและระดับกิจกรรมที่สำคัญ	จำนวน	3	25	5	0	33	2.94
	ร้อยละ	9.1	75.7	15.2	0.0	100.0	ดีพอใช้
3. มีการระบุถึงความเสี่ยงและจัดลำดับความสำคัญของความเสี่ยงเป็นประจำ	จำนวน	2	26	5	0	33	2.91
	ร้อยละ	6.1	78.7	15.2	0.0	100.0	ดีพอใช้
4. มีการเผยแพร่ให้พนักงานที่เกี่ยวข้องทราบถึงวิธีการที่ใช้ในการระบุความเสี่ยง การวิเคราะห์ความเสี่ยงและการตอบสนองความเสี่ยง	จำนวน	4	19	10	0	33	2.82
	ร้อยละ	12.1	57.6	30.3	0.0	100.0	ดีพอใช้
5. มีการระบุและประเมินความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นจากปัจจัยภายใน เช่น การปรับลดบุคลากร การใช้เทคโนโลยีใหม่ การหยุดชะงักของสารสนเทศ การปรับโครงสร้างองค์กร เป็นต้น	จำนวน	3	22	8	0	33	2.85
	ร้อยละ	9.1	66.7	24.2	0.0	100.0	ดีพอใช้
6. มีการระบุและประเมินความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นจากปัจจัยภายนอก เช่น การเปลี่ยนแปลงด้านเทคโนโลยี การแก้ไขกฎระเบียบ การเกิดภัยธรรมชาติ การเปลี่ยนแปลงทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคม เป็นต้น	จำนวน	3	22	8	0	33	2.85
	ร้อยละ	9.1	66.7	24.2	0.0	100.0	ดีพอใช้
รวม							2.89 ดีพอใช้

จากตารางที่ 16 พบว่าการควบคุมภายในทางการบัญชีของเหมืองแม่เมาะ ด้านการระบุเหตุการณ์อยู่ในระดับดีพอใช้ มีค่าเฉลี่ยรวม 2.89 โดยเรื่องที่มีผู้บริหารทุกระดับมีส่วนร่วมในการระบุและประเมินความเสี่ยง และเรื่องมีการระบุถึงความเสี่ยงที่มีความสำคัญ โดยครอบคลุมถึงความเสี่ยงระดับองค์กรโดยรวมและระดับกิจกรรมที่สำคัญ มีค่าเฉลี่ยเท่ากันคือ 2.94 รองลงมาคือเรื่องมีการระบุถึงความเสี่ยงและจัดลำดับความสำคัญของความเสี่ยงเป็นประจำ มีค่าเฉลี่ย 2.91 เรื่องมีการระบุและประเมินความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นจากปัจจัยภายใน เช่น การปรับลดบุคลากร การใช้

เทคโนโลยีใหม่ การหยุดชะงักของสารสนเทศ การปรับโครงสร้างองค์กร เป็นต้น และเรื่องมีการระบุและประเมินความเสี่ยงที่อาจจะเกิดขึ้นจากปัจจัยภายนอก เช่น การเปลี่ยนแปลงด้านเทคโนโลยี การแก้ไขกฎระเบียบ การเกิดภัยธรรมชาติ การเปลี่ยนแปลงทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคม เป็นต้น มีค่าเฉลี่ยเท่ากับคือ 2.85 และสุดท้ายคือเรื่องมีการเผยแพร่ให้พนักงานที่เกี่ยวข้องทราบถึงวิธีการที่ใช้ในการระบุความเสี่ยง มีค่าเฉลี่ย 2.82

องค์ประกอบที่ 4 การประเมินความเสี่ยง

ตารางที่ 17 แสดงจำนวน ร้อยละและค่าเฉลี่ย ในการประเมินผลระดับการควบคุมภายในทางการบัญชีของเหมืองแม่เมาะ ด้านการประเมินความเสี่ยง

การประเมินความเสี่ยง		ระดับการประเมินผลการควบคุมภายใน				รวม	ค่าเฉลี่ย แปลผล
		ดีมาก	ดีพอใช้	ปรับปรุง	ไม่มี		
1. มีการประชุม หรือ วิเคราะห์ความเสี่ยงที่คาดว่าจะเกิดขึ้น โดยพนักงานและผู้บริหารในระดับที่เหมาะสม	จำนวน	6	19	8	0	33	2.94
	ร้อยละ	18.2	57.6	24.2	0.0	100.0	ดีพอใช้
2. มีการกำหนดเกณฑ์หรือมาตรฐานในการพิจารณา ระดับความสำคัญของความเสี่ยง เช่น ระดับต่ำ ระดับปานกลาง และระดับสูง	จำนวน	7	19	7	0	33	3.00
	ร้อยละ	21.2	57.6	21.2	0.0	100.0	ดีพอใช้
3. มีการวิเคราะห์ความเสี่ยงและประเมินนัยสำคัญ หรือผลกระทบของความเสี่ยง	จำนวน	7	20	6	0	33	3.03
	ร้อยละ	21.2	60.6	18.2	0.0	100.0	ดีพอใช้
4. มีการวิเคราะห์และประเมินความถี่ที่จะเกิดหรือโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยงในระดับสูง กลาง ต่ำ	จำนวน	7	18	8	0	33	2.97
	ร้อยละ	21.2	54.6	24.2	0.0	100.0	ดีพอใช้
รวม						2.99	ดีพอใช้

จากตารางที่ 17 พบว่าการควบคุมภายในทางการบัญชีของเหมืองแม่เมาะ ด้านการประเมินความเสี่ยงอยู่ในระดับดีพอใช้ มีค่าเฉลี่ยรวม 2.99 โดยเรื่องมีการวิเคราะห์ความเสี่ยงและประเมินนัยสำคัญหรือผลกระทบของความเสี่ยง มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3.03 รองลงมาคือเรื่องมีการกำหนดเกณฑ์หรือมาตรฐานในการพิจารณา ระดับความสำคัญของความเสี่ยง ในระดับสูง กลาง ต่ำ เรื่องมีการวิเคราะห์และประเมินความถี่ที่จะเกิดหรือโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยงในระดับสูง กลาง ต่ำ และเรื่องมีการประชุม หรือ วิเคราะห์ความเสี่ยงที่คาดว่าจะเกิดขึ้น โดยพนักงานและผู้บริหารในระดับที่เหมาะสม มีค่าเฉลี่ย 3.00 2.97 และ 2.94 ตามลำดับ

องค์ประกอบที่ 5 การตอบสนองความเสี่ยง

ตารางที่ 18 แสดงจำนวน ร้อยละและค่าเฉลี่ย ในการประเมินผลระดับการควบคุมภายในทางการบัญชีของเหมืองแม่เมาะ ด้านการตอบสนองความเสี่ยง

การตอบสนองความเสี่ยง		ระดับการประเมินผลการควบคุมภายใน				รวม	ค่าเฉลี่ย แปลผล
		ดีมาก	ดีพอใช้	ปรับปรุง	ไม่มี		
1. มีการวิเคราะห์สาเหตุของความเสี่ยงที่อาจจะเกิดขึ้นและกำหนดวิธีการควบคุมเพื่อป้องกันหรือลดความเสี่ยงโดยวิธีที่เหมาะสมกับหน่วยงานนั้นๆ	จำนวน	7	21	5	0	33	3.06 ดีพอใช้
	ร้อยละ	21.2	63.6	15.2	0.0	100.0	
2. มีการจัดทำแผนและระเบียบวิธีปฏิบัติในการบริหารความเสี่ยงที่อาจจะเกิดขึ้นในกระบวนการทำงานของหน่วยงาน	จำนวน	6	21	6	0	33	3.00 ดีพอใช้
	ร้อยละ	18.2	63.6	18.2	0.0	100.0	
3. มีการพิจารณาความคุ้มค่าของต้นทุนที่จะเกิดขึ้นจากการกำหนดวิธีการควบคุมเพื่อป้องกันหรือลดความเสี่ยง	จำนวน	4	20	9	0	33	2.85 ดีพอใช้
	ร้อยละ	12.1	60.6	27.3	0.0	100.0	
4. มีการแจ้งให้บุคลากรทุกคนในหน่วยงานทราบเกี่ยวกับวิธีการควบคุมเพื่อป้องกันหรือลดความเสี่ยง	จำนวน	7	18	8	0	33	2.97 ดีพอใช้
	ร้อยละ	21.2	54.6	24.2	0.0	100.0	
5. มีการติดตามผลการปฏิบัติตามวิธีการควบคุมที่กำหนดเพื่อป้องกันหรือลดความเสี่ยง	จำนวน	7	21	5	0	33	3.06 ดีพอใช้
	ร้อยละ	21.2	63.6	15.2	0.0	100.0	
รวม							2.99 ดีพอใช้

จากตารางที่ 18 พบว่าการควบคุมภายในทางการบัญชีของเหมืองแม่เมาะ ด้านการตอบสนองความเสี่ยงอยู่ในระดับดีพอใช้ มีค่าเฉลี่ยรวม 2.99 โดยเรื่องมีการวิเคราะห์สาเหตุของความเสี่ยงที่อาจจะเกิดขึ้นและกำหนดวิธีการควบคุมเพื่อป้องกันหรือลดความเสี่ยงโดยวิธีที่เหมาะสมกับหน่วยงานนั้นๆ และเรื่องมีการติดตามผลการปฏิบัติตามวิธีการควบคุมที่กำหนดเพื่อป้องกันหรือลดความเสี่ยงมีค่าเฉลี่ยเท่ากันคือ 3.06 รองลงมาคือเรื่องมีการจัดทำแผนและระเบียบวิธีปฏิบัติในการบริหารความเสี่ยงที่อาจจะเกิดขึ้นในกระบวนการทำงานของหน่วยงาน มีค่าเฉลี่ย 3.00 เรื่องมีการแจ้งให้บุคลากรทุกคนในหน่วยงานทราบเกี่ยวกับวิธีการควบคุมเพื่อป้องกันหรือลดความเสี่ยง มีค่าเฉลี่ย 2.97 และเรื่องมีการพิจารณาความคุ้มค่าของต้นทุนที่จะเกิดขึ้นจากการกำหนดวิธีการควบคุมเพื่อป้องกันหรือลดความเสี่ยง มีค่าเฉลี่ย 2.85

องค์ประกอบที่ 6 ด้านกิจกรรมการควบคุม

6.1 การกำหนดนโยบายและวิธีปฏิบัติที่ชัดเจน

ตารางที่ 19 แสดงจำนวน ร้อยละและค่าเฉลี่ย ในการประเมินผลระดับการควบคุมภายในทางการบัญชีของเหมืองแม่เมาะ ด้านกิจกรรมการควบคุมเรื่องการกำหนดนโยบายและวิธีปฏิบัติที่ชัดเจน

การกำหนดนโยบายและวิธีปฏิบัติที่ชัดเจน		ระดับการประเมินผลการควบคุมภายใน				รวม	ค่าเฉลี่ย แปลผล
		ดีมาก	ดีพอใช้	ปรับปรุง	ไม่มี		
1. มีการกำหนดนโยบาย แผนงาน และงบประมาณ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงาน	จำนวน	13	19	1	0	33	3.36
	ร้อยละ	39.4	57.6	3.0	0.0	100.0	ดีมาก
2. มีการจัดทำคู่มือการปฏิบัติงานด้านบัญชีและ การเงินไว้ในแต่ละขั้นตอนของการปฏิบัติงาน	จำนวน	15	16	2	0	33	3.39
	ร้อยละ	45.4	48.5	6.1	0.0	100.0	ดีมาก
3. คู่มือการปฏิบัติงานมีความเป็นปัจจุบันและ เหมาะสมกับการดำเนินงาน	จำนวน	8	20	5	0	33	3.09
	ร้อยละ	24.2	60.6	15.2	0.0	100.0	ดีพอใช้
รวม							3.28 ดีมาก

จากตารางที่ 19 พบว่าการควบคุมภายในทางการบัญชีของเหมืองแม่เมาะ ด้านกิจกรรมการควบคุมเรื่องการกำหนดนโยบายและวิธีปฏิบัติที่ชัดเจนอยู่ในระดับดีมาก มีค่าเฉลี่ยรวม 3.28 โดยเรื่องมีการจัดทำคู่มือการปฏิบัติงานด้านบัญชีและการเงินไว้ในแต่ละขั้นตอนของการปฏิบัติงาน และเรื่องมีการกำหนดนโยบาย แผนงานและงบประมาณเพื่อใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงาน มีระดับการควบคุมที่ดีมาก มีค่าเฉลี่ย 3.39 และ 3.36 ตามลำดับ ส่วนเรื่องคู่มือการปฏิบัติงานมีความเป็นปัจจุบันและเหมาะสมกับการดำเนินงานมีระดับการควบคุมที่ดีพอใช้ มีค่าเฉลี่ย 3.09

6.2 การแบ่งแยกหน้าที่อย่างเหมาะสม

ตารางที่ 20 แสดงจำนวน ร้อยละและค่าเฉลี่ย ในการประเมินผลระดับการควบคุมภายในทางการบัญชีของเหมืองแม่เมาะ ด้านกิจกรรมการควบคุมเรื่องการแบ่งแยกหน้าที่อย่างเหมาะสม

การแบ่งแยกหน้าที่อย่างเหมาะสม		ระดับการประเมินผลการควบคุมภายใน				รวม	ค่าเฉลี่ย แปลผล
		ดีมาก	ดีพอใช้	ปรับปรุง	ไม่มี		
1. มีการแบ่งแยกหน้าที่การดูแลทรัพย์สินออกจากหน้าที่ทางบัญชี	จำนวน	12	18	2	1	33	3.24
	ร้อยละ	36.4	54.5	6.1	3.0	100.0	ดีพอใช้
2. มีการแบ่งแยกหน้าที่การอนุมัติออกจากหน้าที่การดูแลทรัพย์สิน	จำนวน	14	16	3	0	33	3.33
	ร้อยละ	42.4	48.5	9.1	0.0	100.0	ดีมาก
3. มีการแบ่งแยกหน้าที่การรับ-จ่ายและเก็บรักษาเงินสดออกจากหน้าที่บันทึกรายการ	จำนวน	17	15	1	0	33	3.48
	ร้อยละ	51.5	45.5	3.0	0.0	100.0	ดีมาก
รวม							3.35 ดีมาก

จากตารางที่ 20 พบว่าการควบคุมภายในทางการบัญชีของเหมืองแม่เมาะ ด้านกิจกรรมการควบคุมเรื่องการแบ่งแยกหน้าที่อย่างเหมาะสมอยู่ในระดับดีมาก มีค่าเฉลี่ยรวม 3.35 โดยเรื่องมีการแบ่งแยกหน้าที่การรับ-จ่ายและการเก็บรักษาเงินสดออกจากหน้าที่บันทึกรายการและเรื่องมีการแบ่งแยกหน้าที่การอนุมัติออกจากหน้าที่การดูแลทรัพย์สินมีระดับการควบคุมที่ดีมาก มีค่าเฉลี่ย 3.48 และ 3.33 ตามลำดับ ส่วนเรื่องมีการแบ่งแยกหน้าที่การดูแลทรัพย์สินออกจากหน้าที่ทางบัญชีมีระดับการควบคุมที่ดีพอใช้ มีค่าเฉลี่ย 3.24

6.3 การอนุมัติรายการและการปฏิบัติงาน

ตารางที่ 21 แสดงจำนวน ร้อยละและค่าเฉลี่ย ในการประเมินผลระดับการควบคุมภายในทางการบัญชีของเหมืองแม่เมาะ ด้านกิจกรรมการควบคุมเรื่องการอนุมัติรายการและการปฏิบัติงาน

การอนุมัติรายการและการปฏิบัติงาน		ระดับการประเมินผลการควบคุมภายใน				รวม	ค่าเฉลี่ย แปลผล
		ดีมาก	ดีพอใช้	ปรับปรุง	ไม่มี		
1. มีการกำหนดผู้มีอำนาจอนุมัติในแต่ละรายการและวงเงินในการอนุมัติไว้อย่างชัดเจน	จำนวน	19	13	1	0	33	3.55
	ร้อยละ	57.6	39.4	3.0	0.0	100.0	ดีมาก
2. มีการตรวจสอบหรือมีการสอบทานเอกสารที่ใช้ประกอบการลงบัญชีก่อนการอนุมัติรายการ	จำนวน	17	15	1	0	33	3.48
	ร้อยละ	51.5	45.5	3.0	0.0	100.0	ดีมาก
3. ในการอนุมัติค่าใช้จ่ายมีการแบ่งแยกหน้าที่ระหว่างผู้อนุมัติและผู้จ่ายเงิน	จำนวน	20	12	1	0	33	3.58
	ร้อยละ	60.6	36.4	3.0	0.0	100.0	ดีมาก
4. รายการที่เกิดขึ้นทุกรายการมีการสอบทานและควบคุมโดยผู้มีอำนาจ	จำนวน	16	16	1	0	33	3.45
	ร้อยละ	48.5	48.5	3.0	0.0	100.0	ดีมาก
5. ในการจ่ายหรืออนุมัติจ่ายค่าใช้จ่ายมีการใช้ระบบใบสำคัญจ่าย	จำนวน	18	14	1	0	33	3.52
	ร้อยละ	54.6	42.4	3.0	0.0	100.0	ดีมาก
6. มีสถานที่ในการเก็บรักษาเงินสดที่มั่นคงและปลอดภัย	จำนวน	22	10	1	0	33	3.64
	ร้อยละ	66.7	30.3	3.0	0.0	100.0	ดีมาก
7. มีการกำหนดให้มีผู้รับผิดชอบในการตรวจนับเงินสดเข้า-ออก และมีมากกว่า 1 คน	จำนวน	22	10	1	0	33	3.64
	ร้อยละ	66.7	30.3	3.0	0.0	100.0	ดีมาก
8. กำหนดให้มีการออกหลักฐานการรับเงินทุกครั้งโดยมีสำเนาเพื่อเก็บไว้เป็นหลักฐานและลงลายมือชื่อผู้รับเงินด้วย	จำนวน	23	9	1	0	33	3.67
	ร้อยละ	69.7	27.3	3.0	0.0	100.0	ดีมาก
9. ใบสำคัญจ่ายที่จ่ายเงินแล้วมีการประทับตราว่า "จ่ายแล้ว" ลงบนเอกสารประกอบการจ่ายเงิน	จำนวน	24	8	1	0	33	3.70
	ร้อยละ	72.7	24.3	3.0	0.0	100.0	ดีมาก
10. ในการจ่ายเช็คมีการจัดทำทะเบียนคุมเช็คและกำหนดให้มีการลงลายมือชื่อผู้มีอำนาจ 2 คนร่วมกัน	จำนวน	24	8	1	0	33	3.70
	ร้อยละ	72.7	24.3	3.0	0.0	100.0	ดีมาก
รวม						3.59	ดีมาก

จากตารางที่ 21 พบว่าการควบคุมภายในทางการบัญชีของเหมืองแม่เมาะ ด้านกิจกรรมการควบคุมเรื่องการอนุมัติรายการและการปฏิบัติงานอยู่ในระดับดีมาก มีค่าเฉลี่ยรวม 3.59 โดยเรื่องที่มีการประทับใจว่า “จ่ายแล้ว” ลงบนเอกสารประกอบการจ่ายเงินและใบสำคัญจ่ายที่จ่ายเงินแล้ว และเรื่องการจ่ายเช็คมีการจัดทำทะเบียนคุมเช็คและกำหนดให้มีการลงลายมือชื่อผู้มีอำนาจ 2 คน ร่วมกัน มีค่าเฉลี่ยเท่ากันคือ 3.70 รองลงมาคือเรื่องการกำหนดให้มีการออกหลักฐานการรับเงินทุกครั้ง โดยมีสำเนาเพื่อเก็บไว้เป็นหลักฐานและลงลายมือชื่อผู้รับเงินด้วย มีค่าเฉลี่ย 3.67 เรื่องการมีสถานที่ในการเก็บรักษาเงินสดที่ปลอดภัย และเรื่องมีการกำหนดให้ผู้รับผิดชอบในการตรวจนับเงินสดเข้า-ออก และมีมากกว่า 1 คน มีค่าเฉลี่ยเท่ากันคือ 3.64 ส่วนเรื่องในการอนุมัติค่าใช้จ่ายมีการแบ่งแยกหน้าที่ระหว่างผู้อนุมัติและผู้จ่ายเงิน เรื่องมีการกำหนดผู้มีอำนาจอนุมัติในแต่ละรายการ และกำหนดวงเงินในการอนุมัติไว้อย่างชัดเจน เรื่องในการจ่ายเงินหรืออนุมัติจ่ายค่าใช้จ่ายมีการใช้ระบบใบสำคัญจ่าย เรื่องมีการตรวจสอบหรือสอบทานเอกสารที่ใช้ประกอบการลงบัญชีก่อนการอนุมัติรายการและเรื่องรายการที่เกิดขึ้นทุกรายการมีการสอบทานและควบคุมโดยผู้มีอำนาจ มีค่าเฉลี่ย 3.58 3.55 3.52 3.48 และ 3.45 ตามลำดับ

6.4 การมีระบบหลักฐานเอกสารที่เหมาะสมเพียงพอ

ตารางที่ 22 แสดงจำนวน ร้อยละและค่าเฉลี่ย ในการประเมินผลระดับการควบคุมภายในทางการบัญชีของเหมืองแม่เมาะ ด้านกิจกรรมการควบคุมเรื่องการมีระบบหลักฐานเอกสารที่เหมาะสมเพียงพอ

การมีระบบหลักฐานเอกสารที่เหมาะสมเพียงพอ		ระดับการประเมินผลการควบคุมภายใน				รวม	ค่าเฉลี่ย แปลผล
		ดีมาก	ดีพอใช้	ปรับปรุง	ไม่มี		
1. มีการกำหนดหมายเลขเอกสารทางการเงินโดยเรียงลำดับไว้ล่วงหน้า	จำนวน	20	12	1	0	33	3.58
	ร้อยละ	60.6	36.4	3.0	0.0	100.0	ดีมาก
2. มีการจัดให้มีการทำสัญญา การซื้อ-ขาย สำหรับทรัพย์สินที่มีมูลค่าสูง	จำนวน	19	13	1	0	33	3.55
	ร้อยละ	57.6	39.4	3.0	0.0	100.0	ดีมาก
3. มีการจัดทำเอกสารระบบงานให้มีความสมบูรณ์เพียงพอสำหรับระบบงานที่ต้องจัดทำโดยคอมพิวเตอร์	จำนวน	19	13	1	0	33	3.55
	ร้อยละ	57.6	39.4	3.0	0.0	100.0	ดีมาก
รวม							3.56 ดีมาก

จากตารางที่ 22 พบว่าการควบคุมภายในทางการบัญชีของเหมืองแม่เมาะ ด้านกิจกรรมการควบคุมเรื่องการมีระบบหลักฐานเอกสารที่เหมาะสมเพียงพออยู่ในระดับดีมาก มีค่าเฉลี่ยรวม 3.56 โดยเรื่องมีการกำหนดหมายเลขเอกสารทางการเงิน โดยเรียงลำดับไว้ล่วงหน้า มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3.58 รองมาคือเรื่องมีการจัดให้มีการทำสัญญาการซื้อ-ขาย สำหรับทรัพย์สินที่มีมูลค่าสูง และเรื่องมีการจัดทำเอกสารระบบงานให้มีความสมบูรณ์เพียงพอสำหรับระบบงานที่ต้องจัดทำโดยคอมพิวเตอร์ มีค่าเฉลี่ยเท่ากันคือ 3.55

6.5 การควบคุมทรัพย์สินและการประมวลผลข้อมูล

ตารางที่ 23 แสดงจำนวน ร้อยละและค่าเฉลี่ย ในการประเมินผลระดับการควบคุมภายในทางการบัญชีของเหมืองแม่เมาะ ด้านกิจกรรมการควบคุมเรื่องการควบคุมทรัพย์สินและการประมวลผลข้อมูล

การควบคุมทรัพย์สินและการประมวลผลข้อมูล		ระดับการประเมินผลการควบคุมภายใน				รวม	ค่าเฉลี่ย แปลผล
		ดีมาก	ดีพอใช้	ปรับปรุง	ไม่มี		
1. มีการจัดเก็บรักษาทรัพย์สินที่สำคัญซึ่งง่ายต่อการสูญหายไว้ในสถานที่ที่มั่นคงและปลอดภัย	จำนวน	17	13	3	0	33	3.42
	ร้อยละ	51.5	39.4	9.1	0.0	100.0	ดีมาก
2. มีการจัดเวรชมรักษาการณ์สถานที่และมีการควบคุมการเข้า-ออกของสถานที่	จำนวน	16	13	4	0	33	3.36
	ร้อยละ	48.5	39.4	12.1	0.0	100.0	ดีมาก
3. มีการจัดทำประกันภัยในการป้องกันความเสี่ยงที่อาจจะเกิดกับทรัพย์สิน เช่น มีการทำประกันอัคคีภัย	จำนวน	18	13	1	1	33	3.45
	ร้อยละ	54.6	39.4	3.0	3.0	100.0	ดีมาก
4. มีการควบคุมการเข้าถึงทรัพย์สินและข้อมูลที่สำคัญ	จำนวน	19	12	2	0	33	3.52
	ร้อยละ	57.6	36.3	6.1	0.0	100.0	ดีมาก
5. การเข้าถึงข้อมูล ระบบการดำเนินงานและเพิ่มข้อมูลจำกัดให้เฉพาะบุคคลที่ได้รับอนุมัติเท่านั้น	จำนวน	17	14	2	0	33	3.45
	ร้อยละ	51.5	42.4	6.1	0.0	100.0	ดีมาก
6. มีการเปรียบเทียบทรัพย์สินที่มีอยู่จริงกับทะเบียนทรัพย์สินหรือหลักฐานทางบัญชี	จำนวน	18	14	1	0	33	3.52
	ร้อยละ	54.6	42.4	3.0	0.0	100.0	ดีมาก
7. มีการบันทึกบัญชีที่ถูกต้องตามประเภทและเป็นปัจจุบัน โดยสามารถสอบย้อนได้	จำนวน	18	14	1	0	33	3.52
	ร้อยละ	54.6	42.4	3.0	0.0	100.0	ดีมาก
8. มีการใช้เทคโนโลยีในการประมวลผลข้อมูล	จำนวน	18	13	2	0	33	3.48
	ร้อยละ	54.5	39.4	6.1	0.0	100.0	ดีมาก
9. มีการนำเอาเทคนิคในการวัดผลสมัยใหม่ออกเหนือจากอัตราส่วนทางการเงินมาใช้ในการวัดผลสำเร็จ	จำนวน	14	16	2	1	33	3.30
	ร้อยละ	42.4	48.5	6.1	3.0	100.0	ดีมาก
รวม							3.45 ดีมาก

จากตารางที่ 23 พบว่าการควบคุมภายในทางการบัญชีของเหมืองแม่เมาะ ด้านกิจกรรมการควบคุมเรื่องการควบคุมทรัพย์สินและการประมวลผลข้อมูลอยู่ในระดับดีมาก มีค่าเฉลี่ยรวม 3.45 โดยเรื่องมีการควบคุมการเข้าถึงทรัพย์สินและข้อมูลที่สำคัญ เรื่องมีการเปรียบเทียบทรัพย์สินที่มีอยู่จริงกับทะเบียนทรัพย์สินหรือหลักฐานทางบัญชี และเรื่องมีการบันทึกบัญชีที่ถูกต้องตามประเภทและเป็นปัจจุบัน โดยสามารถสอบย้อนได้ มีค่าเฉลี่ยเท่ากันคือ 3.52 รองลงมาคือเรื่องมีการใช้เทคโนโลยีในการประมวลผลข้อมูล มีค่าเฉลี่ย 3.48 เรื่องมีการจัดทำประกันภัยในการป้องกันความเสี่ยงที่อาจจะเกิดกับทรัพย์สิน และเรื่องการเข้าถึงข้อมูล ระบบการดำเนินงานและเพิ่มข้อมูลจำกัดให้เฉพาะบุคคลที่ได้รับอนุมัติเท่านั้น มีค่าเฉลี่ยเท่ากันคือ 3.45 ส่วนในเรื่องมีการจัดเก็บรักษาทรัพย์สินที่สำคัญซึ่งง่ายต่อการสูญหายไว้ในสถานที่ที่มั่นคงและปลอดภัย เรื่องมีการจัดเวรยามรักษาการณ์สถานที่ และมีการควบคุมการเข้า-ออกของสถานที่ และเรื่องมีการนำเอาเทคนิคในการวัดผลสมัยใหม่ นอกเหนือจากอัตราส่วนทางการเงินมาใช้ในการวัดผลสำเร็จ มีค่าเฉลี่ย 3.42 3.36 และ 3.30 ตามลำดับ

6.6 การสอบทานโดยผู้บริหาร

ตารางที่ 24 แสดงจำนวน ร้อยละและค่าเฉลี่ย ในการประเมินผลระดับการควบคุมภายในทางการบัญชีของเหมืองแม่เมาะ ด้านกิจกรรมการควบคุมเรื่องการสอบทานโดยผู้บริหาร

การสอบทานโดยผู้บริหาร		ระดับการประเมินผลการควบคุมภายใน				รวม	ค่าเฉลี่ย แปลผล
		ดีมาก	ดีพอใช้	ปรับปรุง	ไม่มี		
1. มีการวิเคราะห์เปรียบเทียบระหว่างผลการปฏิบัติงานจริงกับแผนงานหรืองบประมาณที่ได้กำหนดไว้	จำนวน	17	13	3	0	33	3.42
	ร้อยละ	51.5	39.4	9.1	0.0	100.0	ดีมาก
2. มีการวิเคราะห์เปรียบเทียบเกี่ยวกับวิธีการที่ใช้ปฏิบัติงานจริงกับระเบียบที่กำหนด	จำนวน	14	17	2	0	33	3.36
	ร้อยละ	42.4	51.5	6.1	0.0	100.0	ดีมาก
3. มีการวิเคราะห์เปรียบเทียบผลการปฏิบัติงานในปัจจุบันกับผลการปฏิบัติงานในอดีต	จำนวน	14	17	2	0	33	3.36
	ร้อยละ	42.4	51.5	6.1	0.0	100.0	ดีมาก
รวม							3.38 ดีมาก

จากตารางที่ 24 พบว่าการควบคุมภายในทางการบัญชีของเหมืองแม่เมาะ ด้านกิจกรรมการควบคุมเรื่องการสอบทานโดยผู้บริหารอยู่ในระดับดีมาก มีค่าเฉลี่ยรวม 3.38 โดยเรื่องมีการ

วิเคราะห์เปรียบเทียบระหว่างผลการปฏิบัติงานจริงกับแผนงานหรืองบประมาณที่กำหนดไว้ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3.42 รองลงมาคือเรื่องมีการวิเคราะห์เปรียบเทียบเกี่ยวกับวิธีการที่ใช้ปฏิบัติงานจริงกับระเบียบที่กำหนด และเรื่องมีการวิเคราะห์เปรียบเทียบผลการปฏิบัติงานในปัจจุบันกับผลการปฏิบัติงานในอดีต มีค่าเฉลี่ยเท่ากันคือ 3.36

องค์ประกอบที่ 7 ด้านระบบสารสนเทศและการสื่อสาร

ตารางที่ 25 แสดงจำนวน ร้อยละและค่าเฉลี่ย ในการประเมินผลระดับการควบคุมภายในทางการบัญชีของเหมืองแม่เมาะ ด้านระบบสารสนเทศและการสื่อสาร

ระบบสารสนเทศและการสื่อสาร		ระดับการประเมินผลการควบคุมภายใน				รวม	ค่าเฉลี่ย แปลผล
		ดีมาก	ดีพอใช้	ปรับปรุง	ไม่มี		
1. มีการจัดทำรายงานผลการดำเนินงานตามนโยบาย แผนงาน และโครงการ ซึ่งให้ข้อมูลตรงตามเวลา เสนอต่อผู้บริหารเพื่อใช้ในการตัดสินใจและปรับเปลี่ยนแก้ไขอย่างรวดเร็ว	จำนวน	7	24	2	0	33	3.15 ดีพอใช้
	ร้อยละ	21.2	72.7	6.1	0.0	100.0	
2. มีการพัฒนาและปรับปรุงระบบสารสนเทศให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ ทั้งในระดับกิจกรรมและระดับหน่วยงาน	จำนวน	8	20	5	0	33	3.09 ดีพอใช้
	ร้อยละ	24.2	60.6	15.2	0.0	100.0	
3. จัดให้มีการฝึกอบรมพนักงานอย่างเพียงพอ ในการใช้ระบบสารสนเทศใหม่ หรือ ระบบสารสนเทศที่มีการปรับปรุงใหม่	จำนวน	8	23	2	0	33	3.18 ดีพอใช้
	ร้อยละ	24.2	69.7	6.1	0.0	100.0	
4. มีการจัดทำและรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินงาน การเงิน และการปฏิบัติตามกฎระเบียบ ข้อบังคับและมติคณะรัฐมนตรีไว้อย่างถูกต้อง ครบถ้วนและเป็นปัจจุบัน	จำนวน	12	20	1	0	33	3.33 ดีมาก
	ร้อยละ	36.4	60.6	3.0	0.0	100.0	
5. มีการจัดเก็บเอกสารประกอบการจ่ายเงิน และการบันทึกบัญชีไว้อย่างครบถ้วน และเป็นหมวดหมู่	จำนวน	17	15	1	0	33	3.48 ดีมาก
	ร้อยละ	51.5	45.5	3.0	0.0	100.0	
6. มีการสื่อสารอย่างชัดเจนให้พนักงานทุกคนทราบ และเข้าใจบทบาทและหน้าที่ของตนเกี่ยวกับการควบคุมภายใน	จำนวน	11	18	4	0	33	3.21 ดีพอใช้
	ร้อยละ	33.3	54.6	12.1	0.0	100.0	
7. มีการแจ้งให้พนักงานทราบปัญหาและจุดอ่อนของการควบคุมภายในที่เกิดขึ้นและแนวทางการแก้ไข	จำนวน	5	21	7	0	33	2.94 ดีพอใช้
	ร้อยละ	15.2	63.6	21.2	0.0	100.0	

ระบบสารสนเทศและการสื่อสาร		ระดับการประเมินผลการควบคุมภายใน				รวม	ค่าเฉลี่ย แปลผล
		ดีมาก	ดีพอใช้	ปรับปรุง	ไม่มี		
8. จัดให้มีช่องทางการติดต่อสื่อสารเพื่อให้พนักงานสามารถแจ้งข้อสงสัยเกี่ยวกับความประพฤติที่มีขอบและการเสนอข้อคิดเห็น หรือข้อเสนอแนะในการดำเนินงาน	จำนวน	9	20	4	0	33	3.15
	ร้อยละ	27.3	60.6	12.1	0.0	100.0	ดีพอใช้
9. เมื่อได้รับการร้องเรียน ได้จัดให้มีการตรวจสอบแก้ไขและติดตามผลอย่างทันเวลา และมีการแจ้งให้พนักงานที่เกี่ยวข้องได้รับทราบเกี่ยวกับข้อร้องเรียนดังกล่าว เพื่อปรับเปลี่ยนแก้ไข	จำนวน	7	20	6	0	33	3.03
	ร้อยละ	21.2	60.6	18.2	0.0	100.0	ดีพอใช้
รวม							3.17 ดีพอใช้

จากตารางที่ 25 พบว่าการควบคุมภายในทางการบัญชีของเหมืองแม่เมาะ ด้านระบบสารสนเทศและการสื่อสารอยู่ในระดับดีพอใช้ มีค่าเฉลี่ยรวม 3.17 โดยเรื่องมีการจัดเก็บเอกสารประกอบการจ่ายเงิน และการบันทึกบัญชีไว้อย่างครบถ้วนและเป็นหมวดหมู่ และเรื่องมีการจัดทำและรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินงาน การเงิน และการปฏิบัติตามกฎระเบียบ ข้อบังคับ และมติคณะรัฐมนตรีไว้อย่างถูกต้อง ครบถ้วน และเป็นปัจจุบัน มีระดับการควบคุมภายในที่ดีมาก มีค่าเฉลี่ย 3.48 และ 3.33 ตามลำดับ รองลงมาคือเรื่องมีการสื่อสารอย่างชัดเจนให้พนักงานทุกคนทราบและเข้าใจบทบาทและหน้าที่ของตนเกี่ยวกับการควบคุมภายใน มีค่าเฉลี่ย 3.21 เรื่องการจัดให้มีการฝึกอบรมพนักงานอย่างเพียงพอในการใช้ระบบสารสนเทศใหม่ หรือระบบสารสนเทศที่มีการปรับปรุงใหม่ มีค่าเฉลี่ย 3.18 เรื่องมีการจัดทำรายงานผลการดำเนินงานตามนโยบาย แผนงาน และโครงการ ซึ่งให้ข้อมูลตรงตามเวลาเสนอต่อผู้บริหารเพื่อใช้ในการตัดสินใจและปรับเปลี่ยนแก้ไขอย่างรวดเร็ว และเรื่องการจัดให้มีช่องทางติดต่อสื่อสารเพื่อให้พนักงานสามารถแจ้งข้อสงสัยเกี่ยวกับความประพฤติที่มีขอบ และการเสนอข้อคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะในการดำเนินงาน มีค่าเฉลี่ยเท่ากันคือ 3.15 ส่วนเรื่องมีการพัฒนาและปรับปรุงระบบสารสนเทศให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ทั้งในระดับกิจกรรมและระดับหน่วยงาน เรื่องจัดให้มีการตรวจสอบ แก้ไขและติดตามผลอย่างทันเวลาในกรณีที่ได้รับการร้องเรียน และมีการแจ้งให้พนักงานที่เกี่ยวข้องได้รับทราบเกี่ยวกับข้อร้องเรียนดังกล่าวเพื่อปรับเปลี่ยนแก้ไข และเรื่องมีการแจ้งให้พนักงานทราบปัญหาและจุดอ่อนของการควบคุมภายในที่เกิดขึ้นและแนวทางแก้ไข มีค่าเฉลี่ย 3.09 3.03 และ 2.94 ตามลำดับ

องค์ประกอบที่ 8 ด้านการติดตามและประเมินผล

ตารางที่ 26 แสดงจำนวน ร้อยละและค่าเฉลี่ย ในการประเมินผลระดับการควบคุมภายในทางการบัญชีของเหมืองแม่เมาะ ด้านการติดตามและประเมินผล

การติดตามและประเมินผล		ระดับการประเมินผลการควบคุมภายใน				รวม	ค่าเฉลี่ย แปลผล
		ดีมาก	ดีพอใช้	ปรับปรุง	ไม่มี		
1. มีการเปรียบเทียบข้อมูลการดำเนินงานที่เกิดขึ้นจริงกับแผนงาน และรายงานให้ผู้บริหารทราบเป็นลายลักษณ์อักษรอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ	จำนวน	12	18	3	0	33	3.27
	ร้อยละ	36.4	54.5	9.1	0.0	100.0	ดีมาก
2. มีการกำหนดให้ผู้ปฏิบัติงานลงนามรับรองความถูกต้องของรายงานทางการเงิน และต้องรับผิดชอบหากมีข้อผิดพลาดเกิดขึ้น	จำนวน	13	19	1	0	33	3.36
	ร้อยละ	39.4	57.6	3.0	0.0	100.0	ดีมาก
3. มีการเปรียบเทียบทรัพย์สินที่มีอยู่จริงกับทะเบียนทรัพย์สินและหาสาเหตุของความแตกต่าง	จำนวน	14	18	1	0	33	3.39
	ร้อยละ	42.4	54.6	3.0	0.0	100.0	ดีมาก
4. มีการเก็บรักษาหลักฐานในการติดตามความก้าวหน้าของผลงานตามสายงานอย่างสม่ำเสมอ	จำนวน	12	19	2	0	33	3.30
	ร้อยละ	36.4	57.6	6.0	0.0	100.0	ดีมาก
5. มีการประชุมติดตามความคืบหน้าของงานประจำเดือน โดยมีวาระการชี้แจงข้อมูลสาเหตุความคลาดเคลื่อน การแก้ไขและติดตามผลในเดือนถัดไป	จำนวน	16	15	2	0	33	3.42
	ร้อยละ	48.5	45.5	6.0	0.0	100.0	ดีมาก
6. หน่วยงานตรวจสอบภายในขององค์กรมีความเป็นอิสระจากส่วนงานที่ตนตรวจสอบและรายงานโดยตรงไปยังผู้บริหารระดับสูง	จำนวน	18	14	1	0	33	3.52
	ร้อยละ	54.6	42.4	3.0	0.0	100.0	ดีมาก
7. ผู้ตรวจสอบภายในมีระดับความรู้ ทักษะ และความสามารถในการปฏิบัติงานอย่างเหมาะสม	จำนวน	12	20	1	0	33	3.33
	ร้อยละ	36.4	60.6	3.0	0.0	100.0	ดีมาก
8. มีการแจ้งให้เจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบทราบถึงข้อบกพร่องทันทีและรายงานต่อไปยังผู้บังคับบัญชา	จำนวน	11	19	3	0	33	3.24
	ร้อยละ	33.3	57.6	9.1	0.0	100.0	ดีพอใช้
9. ฝ่ายบริหารมีการกำหนดมาตรการที่เหมาะสมในการดำเนินการแก้ไขปรับปรุงข้อบกพร่องที่ตรวจพบ	จำนวน	9	23	1	0	33	3.24
	ร้อยละ	27.3	69.7	3.0	0.0	100.0	ดีพอใช้
10. มีการลงนามเป็นหลักฐานในการปฏิบัติงานด้านการควบคุมที่สำคัญ	จำนวน	15	16	2	0	33	3.39
	ร้อยละ	45.5	48.5	6.0	0.0	100.0	ดีมาก
11. พนักงานรับรู้และปฏิบัติตามจรรยาบรรณขององค์กร	จำนวน	12	17	4	0	33	3.24
	ร้อยละ	36.4	51.5	12.1	0.0	100.0	ดีพอใช้
รวม						3.34	ดีมาก

จากตารางที่ 26 พบว่าการควบคุมภายในทางการบัญชีของเหมืองแม่เมาะ ด้านการติดตามและประเมินผลอยู่ในระดับดีมาก มีค่าเฉลี่ยรวม 3.34 โดยเรื่องหน่วยงานตรวจสอบภายในขององค์กรมีความเป็นอิสระจากส่วนงานที่ตนตรวจสอบ และรายงานโดยตรงไปยังผู้บริหารระดับสูง มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3.52 รองลงมาคือเรื่องมีการประชุมติดตามความคืบหน้าของงานประจำเดือน โดยมีวาระการชี้แจงข้อมูล สาเหตุความคลาดเคลื่อน การแก้ไขและติดตามผลในเดือนถัดไป มีค่าเฉลี่ย 3.42 เรื่องมีการเปรียบเทียบทรัพย์สินที่มีอยู่จริงกับทะเบียนทรัพย์สินและหาสาเหตุของความแตกต่าง และเรื่องมีการลงนามเป็นหลักฐานในการปฏิบัติงานด้านการควบคุมที่สำคัญ มีค่าเฉลี่ยเท่ากันคือ 3.39 เรื่องมีการกำหนดให้ผู้ปฏิบัติงานลงนามรับรองความถูกต้องของรายงานทางการเงิน และต้องรับผิดชอบหากมีข้อผิดพลาดเกิดขึ้น เรื่องผู้ตรวจสอบภายในมีระดับความรู้ ทักษะความสามารถในการปฏิบัติงานอย่างเหมาะสม เรื่องมีการเก็บรักษาหลักฐานในการติดตามความก้าวหน้าของผลงานตามรายงานอย่างสม่ำเสมอและเรื่องมีการเปรียบเทียบข้อมูลการดำเนินงานที่เกิดขึ้นจริงกับแผนงาน และรายงานให้ผู้บริหารทราบเป็นลายลักษณ์อักษรอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ มีค่าเฉลี่ย 3.36 3.33 3.30 และ 3.27 ตามลำดับ ส่วนเรื่องมีการแจ้งให้เจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบทราบถึงข้อบกพร่องที่ตรวจพบทันที และรายงานต่อไปยังผู้บังคับบัญชา เรื่องฝ่ายบริหารมีการกำหนดมาตรการที่เหมาะสมในการดำเนินการแก้ไขปรับปรุงข้อบกพร่องที่ตรวจพบ และเรื่องพนักงานรับรู้และปฏิบัติงานตามจรรยาบรรณขององค์กร มีระดับการควบคุมภายในที่ดีพอใช้ โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากันคือ 3.24

ตารางที่ 27 แสดงการสรุปค่าเฉลี่ยรวม ในการประเมินผลระดับการควบคุมภายในทางการบัญชีของเหมืองแม่เมาะ ตามองค์ประกอบของการบริหารความเสี่ยงองค์กร

องค์ประกอบของการบริหารความเสี่ยงองค์กร	ค่าเฉลี่ยรวม	การแปลผล
องค์ประกอบที่ 1. สภาพแวดล้อมภายใน		
1.1 ความซื่อสัตย์และจริยธรรม	3.06	ดีพอใช้
1.2 โครงสร้างการจ้ดองค์กร	3.20	ดีพอใช้
1.3 ความรู้ความสามารถของบุคลากร	3.08	ดีพอใช้
1.4 นโยบายและวิธีบริหารงานด้านบุคลากร	3.12	ดีพอใช้
1.5 ปรัชญาและรูปแบบการทำงานของผู้บริหาร	3.04	ดีพอใช้
1.6 การมอบหมายอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบ	2.92	ดีพอใช้
1.7 คณะกรรมการบริหารหรือคณะกรรมการการตรวจสอบ	3.06	ดีพอใช้
องค์ประกอบที่ 2. การกำหนดวัตถุประสงค์		
2.1 การกำหนดวัตถุประสงค์ระดับองค์กร	3.07	ดีพอใช้
2.2 การกำหนดวัตถุประสงค์ระดับกิจกรรม	2.99	ดีพอใช้
องค์ประกอบที่ 3. การระบุเหตุการณ์	2.89	ดีพอใช้
องค์ประกอบที่ 4. การประเมินความเสี่ยง	2.99	ดีพอใช้
องค์ประกอบที่ 5. การตอบสนองความเสี่ยง	2.99	ดีพอใช้
องค์ประกอบที่ 6. กิจกรรมการควบคุม		
6.1 การกำหนดนโยบายและวิธีปฏิบัติที่ชัดเจน	3.28	ดีมาก
6.2 การแบ่งแยกหน้าที่อย่างเหมาะสม	3.35	ดีมาก
6.3 การอนุมัติรายการ	3.59	ดีมาก
6.4 ระบบหลักฐานเอกสารที่เหมาะสมเพียงพอ	3.56	ดีมาก
6.5 การควบคุมทรัพย์สินและการประมวลผลข้อมูล	3.45	ดีมาก
6.6 การสอบทานโดยผู้บริหาร	3.38	ดีมาก
องค์ประกอบที่ 7. ระบบสารสนเทศและการสื่อสาร	3.17	ดีพอใช้
องค์ประกอบที่ 8. การติดตามและประเมินผล	3.34	ดีมาก

จากตารางที่ 27 พบว่าการควบคุมภายในทางการบัญชีของเหมืองแม่เมาะตามองค์ประกอบของการบริหารความเสี่ยงองค์กร ทั้ง 8 องค์ประกอบ มีดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 ด้านสภาพแวดล้อมภายใน มีการควบคุมภายในที่เพียงพอแล้ว โดยมีระดับการควบคุมที่ดีพอใช้ ทั้งในเรื่องความซื่อสัตย์และจริยธรรม เรื่องโครงสร้างการจัดองค์กร เรื่องความรู้ความสามารถของบุคลากร เรื่องนโยบายและวิธีบริหารงานด้านบุคลากร เรื่องปรัชญาและรูปแบบการทำงานของผู้บริหาร เรื่องการมอบหมายอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบ และเรื่องคณะกรรมการบริหารหรือคณะกรรมการการตรวจสอบ โดยมีค่าเฉลี่ยรวม 3.06 3.20 3.08 3.12 3.04 2.92 และ 3.06 ตามลำดับ

องค์ประกอบที่ 2 ด้านการกำหนดวัตถุประสงค์ มีการควบคุมภายในที่เพียงพอแล้ว โดยมีระดับการควบคุมที่ดีพอใช้ทั้งในเรื่องการกำหนดวัตถุประสงค์ระดับองค์กร และการกำหนดวัตถุประสงค์ระดับกิจกรรม โดยมีค่าเฉลี่ยรวม 3.07 และ 2.99 ตามลำดับ

องค์ประกอบที่ 3 ด้านการระบุเหตุการณ์ มีการควบคุมภายในที่เพียงพอแล้ว โดยมีระดับการควบคุมที่ดีพอใช้ มีค่าเฉลี่ยรวม 2.89

องค์ประกอบที่ 4 ด้านการประเมินความเสี่ยง มีการควบคุมภายในที่เพียงพอแล้ว โดยมีระดับการควบคุมที่ดีพอใช้ มีค่าเฉลี่ยรวม 2.99

องค์ประกอบที่ 5 ด้านการตอบสนองความเสี่ยง มีการควบคุมภายในที่เพียงพอแล้ว โดยมีระดับการควบคุมที่ดีพอใช้ มีค่าเฉลี่ยรวม 2.99

องค์ประกอบที่ 6 ด้านกิจกรรมการควบคุม มีการควบคุมภายในที่เพียงพอแล้ว โดยมีระดับการควบคุมที่ดีมาก ทั้งในเรื่องการกำหนดนโยบายและวิธีปฏิบัติที่ชัดเจน เรื่องการแบ่งแยกหน้าที่อย่างเหมาะสม เรื่องการอนุมัติรายการ เรื่องระบบหลักฐานเอกสารที่เหมาะสมเพียงพอ เรื่องการควบคุมทรัพย์สินและการประมวลผลข้อมูล และเรื่องการสอบทานโดยผู้บริหาร โดยมีค่าเฉลี่ยรวม 3.28 3.35 3.59 3.56 3.45 และ 3.38 ตามลำดับ

องค์ประกอบที่ 7 ด้านระบบสารสนเทศและการสื่อสาร มีการควบคุมภายในที่เพียงพอแล้ว โดยมีระดับการควบคุมที่ดีพอใช้ มีค่าเฉลี่ยรวม 3.17

องค์ประกอบที่ 8 ด้านการติดตามและประเมินผล มีการควบคุมภายในที่เพียงพอแล้ว โดยมีระดับการควบคุมที่ดีมาก มีค่าเฉลี่ยรวม 3.34

แสดงให้เห็นว่า การควบคุมภายในทางการบัญชีของเหมืองแม่เมาะมีทั้งจุดแข็งและจุดอ่อน โดยพบจุดแข็งของการควบคุมภายในในองค์ประกอบที่ 6 ด้านกิจกรรมการควบคุม และองค์ประกอบที่ 8 ด้านการติดตามและประเมินผล ที่มีระดับการควบคุมภายในที่ดีมาก และพบจุดอ่อนของการควบคุมภายในในองค์ประกอบที่ 1 ด้านสภาพแวดล้อมภายใน เรื่องการมอบหมาย

อำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบ องค์ประกอบที่ 2 ด้านการกำหนดวัตถุประสงค์ เรื่องการกำหนด วัตถุประสงค์ระดับกิจกรรม องค์ประกอบที่ 3 ด้านการระบุเหตุการณ์ องค์ประกอบที่ 4 ด้านการ ประเมินความเสี่ยง และองค์ประกอบที่ 5 ด้านการตอบสนองความเสี่ยง ที่มีระดับการควบคุมที่ดี พอใช้ แต่มีค่าเฉลี่ยรวม 2.92 2.99 2.89 2.99 และ 2.99 ตามลำดับ

ส่วนที่ 3 สรุปประเด็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการควบคุมภายในทางการบัญชีของเหมืองแม่เมาะ การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย

จากข้อมูลทั้งหมดที่ได้จากแบบสอบถามและการสัมภาษณ์ ผู้ศึกษาได้สรุปประเด็นในการ ควบคุมภายในของเหมืองแม่เมาะได้ ดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 สภาพแวดล้อมภายใน

การควบคุมภายในทางการบัญชีของเหมืองแม่เมาะ การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย ใน ด้านสภาพแวดล้อมภายในมีการควบคุมภายในที่เพียงพอแล้ว โดยมีระดับการควบคุมที่ดีพอใช้ โดย พบทั้งจุดแข็งและจุดอ่อนของการควบคุมภายใน ดังนี้

- จุดแข็งของการควบคุมภายในทางด้านสภาพแวดล้อมภายใน พบว่าหน่วยงานมีการจัด โครงสร้างองค์กรและสายงานการบังคับบัญชาที่ชัดเจนและเหมาะสมกับขนาดและลักษณะการ ดำเนินงานขององค์กร มีการจัดแบ่งหน้าที่และระบุหน้าที่ความรับผิดชอบในแต่ละตำแหน่งงาน และระหว่างฝ่ายหรือหน่วยงานต่างๆ อย่างชัดเจน มีการจัดทำ Job Description หรือคำพรรณนา ลักษณะงานของพนักงานทุกระดับ มีมาตรฐานในการกำหนดอัตราค่าจ้าง เงินเดือนเริ่มต้น และ จัดทำช่วงเงินเดือนแต่ละตำแหน่งอย่างเหมาะสม มีการกำหนดระเบียบเกี่ยวกับสวัสดิการและเงิน ช่วยเหลือต่างๆ พร้อมทั้งมีการปรับปรุงให้สอดคล้องกับสถานการณ์อยู่เสมอ และมีการกำหนด แผนการพัฒนาและเป้าหมายการฝึกอบรมประจำปีไว้ และได้รับงบประมาณในการฝึกอบรม

- จุดอ่อนของการควบคุมภายในทางด้านสภาพแวดล้อมภายใน พบจุดอ่อนที่สำคัญที่มี ระดับการควบคุมที่ไม่เพียงพอต้องปรับปรุงในเรื่องของจำนวนบุคลากรที่ยังไม่เพียงพอในการ ปฏิบัติงาน ซึ่งจุดอ่อนนี้หน่วยงานได้มีการปรับปรุงแก้ไขแล้วโดยมีการจัดทำกรอบอัตราค่าจ้างเพื่อ เสนอส่วนกลาง และทำการเกลี่ยคนภายในกองบัญชีและการเงินไปทำงานในส่วนที่ขาด รวมถึงการ จ้างบุคคลภายนอกเข้ามาทำงานในลักษณะสัญญาจ้างเพื่อรอการสรรหาจากส่วนกลาง

นอกจากนั้นยังพบว่า มีการควบคุมภายในบางเรื่องที่มีการควบคุมอยู่ในระดับที่ดีพอใช้ แต่ ยังมีค่าเฉลี่ยต่ำ คือ เรื่องการปฏิบัติตนของผู้บริหารให้เป็นอย่างที่ดีทั้ง โดยคำพูดและการกระทำ อย่างสม่ำเสมอ มีค่าเฉลี่ย 2.79 การพัฒนาและทดสอบเกี่ยวกับทักษะ ความรู้ ความสามารถที่จำเป็น ของพนักงานว่ามีความเหมาะสมกับการปฏิบัติงาน มีค่าเฉลี่ย 2.85 การกำหนดนโยบายและวิธี

ปฏิบัติในการคัดเลือก สรรหาพนักงาน เพื่อให้ได้บุคคลที่มีคุณภาพ มีค่าเฉลี่ย 2.73 การดำเนินการที่เหมาะสมเมื่อพบการปฏิบัติที่ไม่เป็นไปตามนโยบายและวิธีปฏิบัติที่กำหนดของพนักงาน มีค่าเฉลี่ย 2.88 ผู้บริหารมีทัศนคติที่ดี และสนับสนุนการปฏิบัติงานในหน้าที่และมีการปรึกษาหารือหรือแลกเปลี่ยนความคิดเห็นอย่างสม่ำเสมอ มีค่าเฉลี่ย 2.85 ซึ่งหน่วยงานควรมีการปรับปรุงในเรื่องต่างๆ เหล่านี้เพื่อเพิ่มประสิทธิผลของการควบคุมภายใน อันจะนำไปสู่การบรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ขององค์กร

องค์ประกอบที่ 2 การกำหนดวัตถุประสงค์

การควบคุมภายในทางการบัญชีของเหมืองแม่เมาะ การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย ในด้านการกำหนดวัตถุประสงค์มีการควบคุมภายในที่เพียงพอแล้ว โดยมีระดับการควบคุมที่ดีพอใช้ ทั้งในเรื่องของการกำหนดวัตถุประสงค์ระดับองค์กรและระดับกิจกรรม และเรื่องที่มีระดับการควบคุมภายในสูงสุดคือ เรื่องที่หน่วยงานมีการกำหนดวัตถุประสงค์โดยรวมขององค์กรในรูปของพันธกิจ เป้าหมายขององค์กร มีค่าเฉลี่ย 3.21 โดยหน่วยงานมีการกำหนดวัตถุประสงค์ระดับสายงาน ระดับฝ่าย และระดับกิจกรรมที่มีความชัดเจนสอดคล้องกัน และมีความเชื่อมโยงกับวัตถุประสงค์ของการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย ในการทำงานให้สำเร็จด้วยงบประมาณและทรัพยากรที่มีอยู่อย่างเหมาะสม และมีการชี้แจงวัตถุประสงค์ให้บุคลากรทุกระดับทราบและเข้าใจตรงกัน ส่วนเรื่องที่มีระดับการควบคุมภายในต่ำสุดคือ เรื่องการจัดสรรทรัพยากรให้เป็นไปตามลำดับความสำคัญของงาน มีค่าเฉลี่ย 2.79 ซึ่งหน่วยงานควรจะต้องมีการจัดสรรทรัพยากรของหน่วยงาน ไม่ว่าจะเป็นบุคลากร เครื่องมือ อุปกรณ์ และงบประมาณ โดยจัดสรรเรียงตามลำดับความสำคัญของงานแต่ละอย่าง เพื่อให้เกิดความคุ้มค่าสูงสุดในการใช้ทรัพยากรของหน่วยงาน

องค์ประกอบที่ 3 การระบุเหตุการณ์

การควบคุมภายในทางการบัญชีของเหมืองแม่เมาะ การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย ในด้านการระบุเหตุการณ์มีการควบคุมภายในที่เพียงพอแล้ว โดยมีระดับการควบคุมที่ดีพอใช้ และเรื่องที่มีระดับการควบคุมภายในสูงสุดคือ เรื่องที่ผู้บริหารทุกระดับมีส่วนร่วมในการระบุความเสี่ยง โดยครอบคลุมถึงความเสี่ยงที่สำคัญทั้งระดับองค์กรและระดับกิจกรรม มีค่าเฉลี่ย 2.94 โดยการควบคุมภายในด้านการระบุเหตุการณ์ของหน่วยงาน จะมีการระบุและจัดลำดับความสำคัญของความเสี่ยงทั้งจากความเสี่ยงที่อาจจะเกิดขึ้นจากปัจจัยภายใน เช่น การปรับลดบุคลากร การใช้เทคโนโลยีใหม่ การปรับโครงสร้างองค์กร เป็นต้น และความเสี่ยงที่อาจจะเกิดขึ้นจากปัจจัยภายนอก เช่น การเกิดภัยธรรมชาติ การแก้ไขกฎระเบียบ การเปลี่ยนแปลงทางการเมือง เศรษฐกิจ

สังคม เป็นต้น ส่วนเรื่องที่มีระดับการควบคุมภายในต่ำสุดคือ เรื่องการเผยแพร่ให้พนักงานที่เกี่ยวข้องทราบถึงวิธีการที่ใช้ในการระบุความเสี่ยง การประเมินและการตอบสนองความเสี่ยง มีค่าเฉลี่ย 2.82 ซึ่งผู้บริหารควรมีการชี้แจงหรือแจ้งให้พนักงานที่เกี่ยวข้องทราบอย่างทั่วถึงทุกครั้งที่มีการระบุเหตุการณ์ซึ่งมีผลกระทบต่อการบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กร เพื่อพนักงานจะได้ทราบและเพิ่มความระมัดระวังในการปฏิบัติงานให้มากยิ่งขึ้น

องค์ประกอบที่ 4 การประเมินความเสี่ยง

การควบคุมภายในทางการบัญชีของเหมืองแม่เมาะ การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย ในด้านการประเมินความเสี่ยงมีการควบคุมภายในที่เพียงพอแล้ว โดยมีระดับการควบคุมที่ดีพอใช้ และเรื่องที่มีระดับการควบคุมภายในสูงสุดคือ เรื่องที่หน่วยงานมีการประเมินถึงนัยสำคัญของความเสี่ยง มีค่าเฉลี่ย 3.03 โดยการควบคุมภายในด้านการประเมินความเสี่ยงของหน่วยงานจะมีการจัดประชุมทั้งผู้บริหารและพนักงานเพื่อหารือ วิเคราะห์ความเสี่ยงที่คาดว่าจะเกิดขึ้น และกำหนดเกณฑ์หรือมาตรฐานในการพิจารณาระดับความสำคัญของความเสี่ยงและประเมินความถี่หรือโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยงนั้นในระดับ สูง กลาง ต่ำ รวมถึงมีการประเมินนัยสำคัญหรือผลกระทบของความเสี่ยงที่อาจจะเกิดขึ้นด้วย โดยความเสี่ยงที่มีความสำคัญจะต้องมีการนำขึ้นสู่การพิจารณาของผู้บริหารระดับสูงของหน่วยงานเพื่อกำหนดวิธีการจัดการกับความเสี่ยงนั้นๆ ส่วนเรื่องที่มีระดับการควบคุมภายในต่ำสุดคือ เรื่องการจัดประชุม หารือ และวิเคราะห์ความเสี่ยงที่คาดว่าจะเกิดขึ้น โดยพนักงานและผู้บริหารในระดับที่เหมาะสม มีค่าเฉลี่ย 2.94 โดยหน่วยงานควรเปิดโอกาสให้พนักงานมีส่วนร่วมในการประเมินความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานของตนเองอย่างเหมาะสม

องค์ประกอบที่ 5 การตอบสนองความเสี่ยง

การควบคุมภายในทางการบัญชีของเหมืองแม่เมาะ การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย ในด้านการตอบสนองความเสี่ยงมีการควบคุมภายในที่เพียงพอแล้ว โดยมีระดับการควบคุมที่ดีพอใช้ และเรื่องที่มีระดับการควบคุมภายในสูงสุดคือ เรื่องที่หน่วยงานมีการวิเคราะห์สาเหตุของความเสี่ยง และกำหนดวิธีการควบคุมเพื่อป้องกันหรือลดความเสี่ยงอย่างเหมาะสมและมีการติดตามผลการปฏิบัติตามวิธีการควบคุมที่กำหนดขึ้น มีค่าเฉลี่ย 3.06 โดยการควบคุมภายในด้านการตอบสนองความเสี่ยงของหน่วยงานนั้นจะมีการวิเคราะห์สาเหตุและผลกระทบของความเสี่ยง และกำหนดวิธีการควบคุม โดยพิจารณาเปรียบเทียบระดับความเสี่ยงที่เกิดขึ้นกับระดับความเสี่ยงที่ยอมรับได้ และจัดทำแผนและระเบียบปฏิบัติในการบริหารความเสี่ยงในกระบวนการทำงานของหน่วยงาน

โดยมีการพิจารณาความคุ้มค่าของต้นทุนที่จะเกิดขึ้นจากการกำหนดวิธีการควบคุมความเสี่ยง และแจ้งให้บุคลากรทราบเกี่ยวกับวิธีการควบคุมเพื่อป้องกันหรือลดความเสี่ยง รวมถึงมีการติดตามผลการปฏิบัติตามวิธีการควบคุมที่กำหนดขึ้นเพื่อป้องกันหรือลดความเสี่ยง ส่วนเรื่องที่มีระดับการควบคุมภายในต่ำสุดคือ เรื่องการพิจารณาความคุ้มค่าของต้นทุนที่จะเกิดขึ้นจากการกำหนดวิธีการควบคุมเพื่อป้องกันหรือลดความเสี่ยง มีค่าเฉลี่ย 2.85 โดยหน่วยงานควรจะต้องคำนึงถึงค่าใช้จ่ายที่ต้องใช้ในการกำหนดวิธีการควบคุมว่ามีความคุ้มค่ากับประโยชน์ที่จะได้รับหรือไม่ และมีวิธีใดบ้างที่สามารถใช้ในการจัดการกับความเสี่ยงและมีความเหมาะสมกับความเสี่ยงนั้นๆ เช่น ในกรณีที่ไม่เกิดความคุ้มค่าของต้นทุนในการกำหนดวิธีการควบคุมความเสี่ยง หน่วยงานอาจจะเลิกหรือหลีกเลี่ยงการกระทำและเหตุการณ์ที่ก่อให้เกิดความเสี่ยง โดยการใช้บริการจากบุคคลภายนอก หรือการทำสัญญารับเหมาช่วง เป็นต้น

องค์ประกอบที่ 6 กิจกรรมการควบคุม

การควบคุมภายในทางการบัญชีของเหมืองแม่เมาะ การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย ในด้านกิจกรรมการควบคุมมีการควบคุมภายในที่เพียงพอแล้ว โดยมีระดับการควบคุมที่ดีมากซึ่งถือเป็นจุดแข็งของการควบคุมภายในของหน่วยงาน แสดงให้เห็นว่าหน่วยงานให้ความสำคัญในการกำหนดนโยบายและวิธีการปฏิบัติงานเพื่อตอบสนองความเสี่ยง โดยมีนโยบายและมีระเบียบคำสั่งข้อบังคับของ กฟผ. เกี่ยวกับวิธีปฏิบัติงานที่ถูกต้อง เพื่อให้เกิดความมั่นใจว่าเมื่อมีการปฏิบัติตามแผนงานและระบบงานที่กำหนดไว้จะสามารถลดความเสี่ยงให้อยู่ในระดับที่ยอมรับได้ดังนี้

- การจัดทำคู่มือการปฏิบัติงานด้านบัญชีและการเงินไว้อย่างละเอียดในแต่ละขั้นตอนของการปฏิบัติงาน
- การแบ่งแยกหน้าที่การอนุมัติรายการออกจากหน้าที่การดูแลทรัพย์สิน และแบ่งแยกหน้าที่การรับ-จ่ายและเก็บรักษาเงินสดออกจากหน้าที่บันทึกรายการ
- การอนุมัติรายการที่กำหนดให้มีการตรวจสอบเอกสารที่ใช้ประกอบการลงบัญชีก่อนการอนุมัติรายการและกำหนดผู้มีอำนาจอนุมัติในแต่ละรายการรวมทั้งกำหนดวงเงินในการอนุมัติไว้อย่างชัดเจน
- การใช้ระบบใบสำคัญจ่ายในการจ่ายหรืออนุมัติค่าใช้จ่ายและประทับตราว่า “จ่ายแล้ว” ลงบนเอกสารประกอบการจ่ายเงินและออกหลักฐานการรับเงินทุกครั้ง โดยมีสำเนาเก็บไว้เป็นหลักฐานและลงรายมือชื่อผู้รับเงินไว้ด้วย
- การกำหนดหมายเลขเอกสารทางการเงินโดยเรียงลำดับไว้ล่วงหน้า

- การควบคุมทรัพย์สินที่มีการจัดเก็บรักษาทรัพย์สินที่สำคัญไว้ในสถานที่ที่มั่นคงและปลอดภัย รวมถึงจัดเวรยามรักษาการณ์สถานที่และควบคุมการเข้า-ออกของสถานที่
- การควบคุมการเข้าถึงข้อมูลโดยจำกัดให้เฉพาะบุคคลที่ได้รับอนุมัติเท่านั้นและมีการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมในการประมวลผลข้อมูล

โดยกิจกรรมการควบคุมจะชี้ให้เห็นถึงความเสี่ยงที่อาจจะเกิดขึ้นในการปฏิบัติงาน เพื่อให้เกิดความระมัดระวังและสามารถปฏิบัติงานให้สำเร็จตามวัตถุประสงค์

องค์ประกอบที่ 7 สารสนเทศและการสื่อสาร

การควบคุมภายในทางการบัญชีของเหมืองแม่เมาะ การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย ในด้านสารสนเทศและการสื่อสารมีการควบคุมภายในที่เพียงพอแล้ว โดยมีระดับการควบคุมที่ดีพอใช้ และเรื่องที่มีระดับการควบคุมภายในสูงสุดคือ เรื่องที่หน่วยงานมีการจัดเก็บเอกสารประกอบการจ่ายเงินและการบันทึกบัญชีไว้อย่างครบถ้วนและเป็นหมวดหมู่ มีค่าเฉลี่ย 3.48 โดยหน่วยงานมีระบบข้อมูลสารสนเทศที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงาน การรายงานทางการเงิน การดำเนินงาน และการปฏิบัติตามนโยบายและระเบียบปฏิบัติต่างๆ ที่ใช้ในการควบคุมการดำเนินกิจกรรมของหน่วยงาน รวมทั้งมีข้อมูลสารสนเทศที่ได้รับจากหน่วยงานภายนอก และมีการสื่อสารไปยังผู้บริหารและผู้ใช้ภายในหน่วยงาน ในรูปแบบที่จะช่วยให้ผู้รับข้อมูลสารสนเทศสามารถปฏิบัติหน้าที่ตามความรับผิดชอบได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล รวมทั้งมีการติดต่อสื่อสารทั้งภายในและภายนอกหน่วยงานที่มีผลทำให้หน่วยงานบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมาย ในปัจจุบันอยู่ระหว่างการนำโครงการพัฒนาระบบงานองค์กร (ERP : Enterprise Resource Planning) มาใช้ในการพัฒนาประสิทธิภาพในการทำงานเพื่อเชื่อมโยงระบบงานต่างๆ ให้สามารถใช้งานได้ร่วมกัน โดยการพัฒนาโปรแกรม SAP ให้เป็นระบบงานหลักที่จะรวบรวมการทำงานของทุกระบบเข้าด้วยกัน เพื่อให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล เพิ่มขีดความสามารถของบุคลากรในการวิเคราะห์ข้อมูล และช่วยลดต้นทุนอุปกรณ์พื้นฐานและการดูแลรักษา และยังสามารถรองรับการขยายงานด้านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศในอนาคตอีกด้วย

ส่วนเรื่องที่มีระดับการควบคุมภายในต่ำสุดคือ เรื่องการแจ้งให้พนักงานทราบปัญหาและจุดอ่อนของการควบคุมภายในที่เกิดขึ้น มีค่าเฉลี่ย 2.94 ซึ่งหน่วยงานควรจะต้องมีการแจ้งให้พนักงานได้รับทราบถึงปัญหาของการควบคุมภายในและจุดอ่อนของการควบคุมภายในที่ตรวจพบ เพื่อพนักงานจะได้ปฏิบัติงานด้วยความระมัดระวัง ซึ่งจะช่วยลดความผิดพลาดที่อาจจะเกิดขึ้นจากจุดอ่อนของการควบคุมภายในของหน่วยงานได้

องค์ประกอบที่ 8 การติดตามประเมินผล

การควบคุมภายในทางการบัญชีของเหมืองแม่เมาะ การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย ในด้านการติดตามและประเมินผลมีการควบคุมภายในที่เพียงพอแล้ว โดยมีระดับการควบคุมที่ดีมาก ซึ่งถือเป็นจุดแข็งของการควบคุมภายในของหน่วยงาน โดยหน่วยงานมีการติดตามประเมินผลการควบคุมภายในและประเมินคุณภาพการปฏิบัติงาน โดยกำหนดวิธีปฏิบัติเพื่อติดตามการปฏิบัติตามระบบการควบคุมภายในอย่างต่อเนื่องและเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการปฏิบัติงานตามปกติ นอกจากนี้ยังมีการประเมินผลแบบรายครั้ง (Separate Evaluation) โดยผู้ตรวจสอบภายในจากส่วนกลางอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง และการประเมินการควบคุมโดยตนเอง (Control Self-Assessment) โดยให้ส่วนงานของผู้ปฏิบัติเป็นผู้ประเมินเป็นครั้งคราวตามความจำเป็น เมื่อมีการตรวจพบข้อบกพร่องก็จะแจ้งให้เจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบได้ทราบทันที และรายงานต่อไปยังผู้บริหารเพื่อกำหนดมาตรการที่เหมาะสมในการดำเนินการแก้ไขอย่างทันถ่วงที